

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA.

Class No.

02
18891.451

Book No.

251712k

N. L. 38.

C-1

MGIP 68-6 LNL/56-25.7.56-50,000.

NOT

OUT

ସଂସ୍କୃତ
ରାସକୀର୍ତ୍ତା !

ଶ୍ରୀମତୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ
ଅନୁମୋଦିତ ।

PRINTED & PUBLISHED BY SARAT CH. RAY.
AT THE ANGLO SANSKRIT PRESS,
51, SANKARITOLA
CALCUTTA.
1921

ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୧୨

ରାସକୀର୍ତ୍ତା ମାସ ।

ରାସକୀର୍ତ୍ତୀ ।

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶୁକ ଉବାଚ ।

ଶୁଣ ପଣ୍ଡା ନରନାଥ	। କୃଷ୍ଣ ରବିତ ଭାଗବତ	॥
• ଗୋବିନ୍ଦେ ବିଗ୍ରହମ୍ଭ ମନେ	। ଆଜ ରବିତା ବୁଢ଼ାବନେ	॥
ଶୋଳ ସହସ୍ର ଗୋପନାଶ	। ମୋତେ ବଢ଼ିଲେ ତପକବି	॥
ମୁଁ ତାଙ୍କ ସ୍ଵରୂପ ଅଶ	। ସେ ମୋର ରବିତ କଣ୍ଠାସ	॥
ଅନେକ ଜନ୍ମେ ତପ କବି	। ଏବେ ହୋଇଲେ ଗୋପନାଶ	॥
ରମଣ ଦେବ ଶକପୁର	। ଆଜ ମୁଁ କବିତ ଶସ୍ତ୍ରୀ	॥
ଏବେ କବିତ ବନମାଳୀ	। ଘେନିଲେ ହରିତ ମୁରଲୀ	॥
ସ୍ଵଭାବେ ଶରଦବଳାଳ	। ପବନ ବହେ ପଦ୍ମମଳ	॥
ଗଗନେ ପ୍ରକାଶିଲେ ଶଶୀ	। ଶର୍ମଳ ବସୁଜଳ ଶଶି	॥
ପୂର୍ଣ୍ଣଲେ ଜଳସ୍ଥଳେ ଫୁଲ	। ସୁଗନ୍ଧ ଶୀତଳ ଅମୃତ	॥
ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳ ଅଞ୍ଜଳି	। ଦେଖି ଉଷତ ଗୋପୀନାଥ	॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ମୁଖ ପ୍ରାୟ ଦଶ	। ବିରଣେ ଦଶଦଶ ଚୋଷି	॥
କାଳିନ୍ଦୀବୁଲେ ବ୍ରହ୍ମବୀ	। ବଦନୁତରୁ ମୂଳେ ବସ	॥
ରଜନୀ ଚରକାଳ ବଳେ	। ମାୟାପଟଳ ପ୍ରକାଶିଲେ	॥
ବୋଇଲେ ହୁଅ ବ୍ରହ୍ମବୀ	। ସହସ୍ରପୁରେ ଯାହା ଘୋଷି	॥
ଚିରିତ ଛନ୍ଦେ ଉଦ୍ଧା ହୋଇ	। ମୁରଲୀ ଅଧରେ ଲଗାଇ	॥
ଗୋପୀଙ୍କ ନାମ ଧରି ଧୀରେ	। ମୁରଲୀ ତାଳଇ ସୁସ୍ଵରେ	॥
ଗୋପୀଏ ଥିଲେ ଗୋପପୁରେ	। ନାଦ ଶୁଣିଲେ ଯେହ୍ୟାଘରେ	॥
ତଣ୍ଡେ ପୁଣିଲେ ସ୍ଵିରକବି	। ବେଣୁ ତାଳଇ ନାମ ଧରି	॥
ଶୁଣି ହୋଇଲେ ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ	। ବ୍ୟାସାରେ ନ ଲଗଇ ମନ	॥

କଲ ଚରଣ ନ ଚଳଇ । ମଦନେ କର୍ମ ଅଛି ଦେହୀ ॥	
ନାଦେ ମୋହରେ ବନମାଳୀ । ଶୋଳ ସହସ୍ର ଗୋପବାଳୀ ॥	
ଏକକୁ ଆରବ ଲଗଇ । ଧାଇଁଲେ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ॥	
ବୋଲନ୍ତି ନ ପୁଣି ଏ ଜାଣି । ମୋତେ ହୋଇବ ପପତଣୀ ॥	
ଆସେ ମୁଁ ଯିବି ବୁଢ଼ାବନ । ରମିବି ନଦର ନଳନ ॥	
ଦେଖିବି ନୟନ ମୁଗୁର । ଯୋହର ନାମେ ବେଶୁ ବାଇ ॥	
କିମ୍ପା ତାକଇ ଗୁଣକାଳେ । ଉଗ୍ରବି କଦମ୍ବର ମୂଳେ ॥	
ଜଳଖିଜାଇ ଦେଲେ ଗଲା । ଅମ୍ବର ବସୁ ଶ୍ଵେତ ବନ ॥	
କଦମ୍ବ ବୃକ୍ଷେ ନେଇ ଥୋଇ । ଶାବେ କର୍ମର ଅମ୍ବ ଦେହୀ ॥	
କିନୟ ବହୁତ ହୋଇଲୁ । ଦନ୍ତରେ ଚରଣ ଧାଇଁଲୁ ॥	
ବୋଇଲେ ଉଠି ଆସି ନିଜ । ସେ ଯାହା ବସୁ ଶିଖି ଜାଣୁ ॥	
ସେ ଯାହା ବସୁ ଶିଖି ଶିଖି । କୋହରେ ଜଳ ମଧ୍ୟେ ଥାଅ ॥	
ତାର ବଚନେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାଡ଼ି । ଅସି ପିନ୍ଧିଲୁ ଯେହା ଶାଢ଼ୀ ॥	
ଆମ୍ବର ଗୁଣ ମନ ଜାଣି । ଛୁମି ବୋଇଲେ ଚାହିଁଯାଣି ॥	
ଦେବତା ପୂଜା ନାଆଁରେ । ମୋତେ ସେ ବଢ଼ିଅଛୁ ବରେ ॥	
ସେ କଥା କହିବଇ ମୁହଁ । ଲମ୍ବନ ଜଳେ ବେଶୁ ହୁଇ ॥	
ସେ କଥା ସୁମରଲେ ଆଜି । ଆମ୍ବର ଛଡ଼ାଇବେ ନାଜି ॥	
ସଜି ତନୟ ଛନ୍ଦି ବୋଲେ । ବେମନ୍ତେ ଯିବୁଁ ଗୁଣକାଳେ ॥	
ନ ଗଲେ ନ ରହେ ଜୀବନ । କାଳ ହୋଇଲୁ ବେଶୁବନ ॥	
ଏମନ୍ତେ ହୋଇଲେ ବାହାର । ମଦନେ କର୍ମର ପଥର ॥	
କେ ଗୋପୀ ଦୃଷ୍ଟି ଥିଲା ଗାର । ବାହୁର ବାଜି ଛନ୍ଦ ଦେଇ ॥	
ମୁରଲୀ ଶୁଣି ବଞ୍ଚିପୁରେ । ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇଲୁ ତଳେ ॥	
ମୁରଲୀଧର ଶୁଣି ଦେବେ । ଧାଇଁଲୁ ବୁଢ଼ାବନ ଲଗେ ॥	
କେ ବଞ୍ଚି ବାଜୁଥିଲା ସର । ମୁରଲୀ ଶୁଣିଲା ସୁହର ॥	
ତାକଇ ତାର ନାମ ଧରି । ବେଗେ ଧାଇଁଲୁ ଗୋପନାର ॥	
କେ କହୁଥିଲା ଦରପୋଷ । ଶୁଣି ଧାଇଁଲୁ ବେଗ ବେଗ ॥	

କେ ଦୁଃଖ ରୁଣ୍ଡିରେ ବସାଇ	। ମୁରଲୀ ଶୁଣି ଗଲ ଧାଇଁ	॥
କେ ବୋଲେ ବାଳକ ବସାଇ	। ଦୁଃଖ ସିଆଏ ଶୀତ ଗାଇ	॥
କଣ୍ଠେ ଶୁଣିଲ ବେଣୁ ଧରି	। ତାହାର ତାର ନାମ ଘେରି	॥
ବାଳକ ପଦାଘର ତଳେ	। ଧାଇଁଲ ମଦନ ଚକଳେ	॥
ସ୍ଵାମୀ ଶୟନ ସ୍ଥାନେ ଥୋଇ	। କେ ଗୋପୀ ଚରଣ ଗୁପ୍ତ	॥
ମୁରଲୀ ତାର ନାମ ଧରି	। ତାହାର ଅସ ବେଗ କହି	॥
ପତି ଚରଣ ଥୋଇ ତଳେ	। ବେଗେ ଧାଇଁଲ କାମରେ	॥
କେ ବସି ଚୁଟୁଥିଲା ଅନ	। କଣ୍ଠେ ଶୁଣିଲ ବେଣୁଧନ	॥
ବୋଲଇ ଅସ କୁହ ବେଗେ	। କୁହଇ ଦେଖ ବନଭାଗେ	॥
ଶୁଣି ଶ୍ରେଣୀର ଉପେକ୍ଷିଲା	। ହସ ପଥାଳି ନ ପାରିଲା	॥
ବେଗେ ଧାଇଁଲ ଦୃଢ଼ାବନ	। ଯେଣେ ବାଜଇ ବେଣୁଧନ	॥
କେ ବସି ଲୁହୁଥିଲା ଘର	। ମୁରଲୀ ଶୁଣିଲ କଣ୍ଠର	॥
ବୋଲଇ ଅସ ଦୃଢ଼ାବନେ	। ହରିଲେ ରମ ତୋଷ ମନେ	॥
ଶୁଣି ବ୍ୟାପାର ଉପେକ୍ଷିଲା	। ବେଗେ ସେ ଦୃଢ଼ାବନ ଗଲ	॥
କେ ବସିଥିଲା ଚଳଣରେ	। କହୁଲ ପାଦ ଘେରି କରେ	॥
ଏକ ନୟନେ ରଜୁଥିଲା	। ତା ନାମେ ମୁରଲୀ ତାହାର	॥
ଧାମର ଅସମ୍ଭାଳ ତୋଇ	। କହୁଲପାଦ କରେନେଇ	॥
କେ ଗୋପୀ ବସୁତଳେ ଥୋଇ	। କୁହୁମ ଶରୀରେ ଲେପଇ	॥
କଣ୍ଠେ ଶୁଣିଲ ବେଣୁଧନ	। ଉଠିଲା କରେ ବସୁ ଘେରି	॥
କ୍ଷୀନ ହାରିଲ କାମରେ	। ସିନ୍ଧୁଲ କହର ଅଞ୍ଚଳେ	॥
କେ ଗୋପୀ କୁହ ନାମ ଧରି	। କୁହ ବ୍ୟାପାର ଘରେ କହି	॥
ଶୁଣିଲ କୁହ ବେଣୁଧନ	। ମଦନ ବାଣେ ଚନ୍ଦ୍ରଖେଦ	॥
ଏମନ୍ତେ କହୁକଇ କେତେ	। ଗୋଲ ସହସ୍ର ଯେହ ମତେ	॥
କାହାର ସ୍ଵାମୀ ବଳବନ୍ତ	। ଅଗରେ ଉପାଳରେ ପଥ	॥
କାହାର ସୁଧ ଗୋଡ଼ାଇଲା	। ଶୁଣୁଲ ଶୁଣୁତା ମଉଳା	॥
କଇ ରଖିଲା ହସମନ୍ତ	। ଅଗରେ ଉପାଳରେ ପଥ	॥

ବୋଲନ୍ତି ଦେ ପୀତି ଅନାଇ	। ଏକଥା ଉଚିତ ନୁହଇ	॥
ରଜନୀ କାଳେ ଯାଅ ରଜନ	। ଲଜ୍ଜା ବି ହୁଅଇ ବଦନ	॥
ଗୁଣ ବୋଲନ୍ତି ଗୋପବାଳୀ	। ବଳେ ନିଜସ୍ବ ବନମାଳୀ	॥
ଦେଖଇ ଗୁରୁଅଛୁ ନାଦ	। ମୁରଲୀ ବଜାଇ ଆନନ୍ଦ	॥
କ୍ଷଣେ ମୁରଲୀନାଦ ଗୁଣି	। ଅମ୍ବେ ଆସୁବୁଁ ଏକ୍ଷଣି	॥
ଦାସବସୁଲ ଭଗବାନ	। ମୋହରେ ଗୋପାଳଙ୍କ ମନ	॥
ବୁଣୁରୁ ନଇଲା ଉତ୍ତର	। ବାହୁଡ଼ ଗଲେ ଯେହାଘର	॥
ଏକ ଗୋପୀଏ ଶୀତ ହୋଇ	। ଦେବେ ସେ ନ ପାରିଲା ଯାଇ	॥
ତାହାର ସ୍ବାମୀ କର ଧରି	। ଗଲେ ଅଟିଲ ରଜନୀ	॥
ଗମ୍ଭୀରି ଭବରେ ବାଜିଲା	। ଅନେକ ମାତ୍ରୁଁ ମାଇଲା	॥
ଦ୍ଵାରେ କବାଟ ଦେଲା ବିଲ	। ଦିବଲେ ବାଜଇ ଗୁଆଳ	॥
ମୁରଲୀ ତାର ନାମ ଧରି	। ଜାବଇ ଅସ ବେଗବଦ୍	॥
ସେ ଗୋପୀ ବଞ୍ଚନରେ ପଡ଼ି	। ବାଜଇ ପ୍ରମେଁ ମୁଣ୍ଡ ବୋଡ଼ି	॥
କୃଷ୍ଣର ଦେହେ ଦେଇ ମନ	। ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକେ ଅଚେତନ	॥
ସହ ନ ପାରି ବାମ ଭର	। ବେଶି ଗୋବନ କଲା ସୁଁର	॥
ଆନେ ଦେଖିଲା ଭଗବାନ	। ଭର୍ତ୍ତରେ କଲା ଅଭୟନ	॥
ତାଙ୍କିଲା କୃଷ୍ଣ ସାତ୍ର ସାତ୍ର	। ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଲା ରମ୍ଭ ଦେଇ	॥
ସହ ନ ପାରି ତାପବର	। ପଶିଲା ଗୋବିନ୍ଦ ଶରୀର	॥

ପରାଜିତ ଉବାଚ ।

ଗୁଣି ପରାଜିତ ଦଣ୍ଡଧାରୀ	। ମୁଣ୍ଡ ଚରଣ ବଳେ ପଡ଼ି	॥
ବୋଲଇ ହୋଇ କୃତ କୃତ	। ବହୁଲ ଶିଶୁଭଗବତ	॥
ସେ ମୁଣ୍ଡ ହୋଇଲ ଭବିତ	। ତୁମ୍ଭେ ବହୁଲ ଦପଞ୍ଚତ	॥
ପର ପୁରୁଷେ ମନ ଦେଇ	। ସେ ନାଶ ଏକାନ୍ତେ ରମଇ	॥
ନିଷ୍ଠାସୀ ବାଦ ହୋଇତାରେ	। ନରବେ ପଡ଼ାଇ ଭର୍ତ୍ତରେ	॥
ସେ କିପିଁ ଗୋବିନ୍ଦେ ପଶିଲା	। ମୋତେତ ସନ୍ଦେହ ଲାଗିଲା	॥
ସ୍ଵରାବେ ପ୍ରୀତି ଜନ୍ମ ହୋଇ	। ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ନ ଜାଣଇ	॥

ପର ପୁରୁଷେ ଚିତ୍ତ ଦେଲ	। ସେ କିପାଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଇଲ	॥
ଶୁଣି ହସିଲେ ମୁନିବର	। ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଦଣ୍ଡଧର	॥
ସୁଦେ ମୁଁ ଶୁଣିଅଛି ସେତେ	। ସୁରାଣ ଶିରୀରାଗବତେ	॥
କୃଷ୍ଣଙ୍କ କହ ଶବ୍ଦ ବଳ	। ମୋକ୍ଷ ହୋଇଲ ଶିଶୁପାଳ	॥
ତାହାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ପଣେ ସେହି	। କିପାଁ ନୋହୁବେ ମେଷଭାବୀ	॥
ଉକତ ଚାହିବାର ଅଣେ	। କୁଳ ପ୍ରବାଶି ଅଛି ଅଂଶେ	॥
ନିର୍ଭୀକ ହୋଇ ଶୁଣବନ୍ତୁ	। ଦାସବସୁଳ ଗୋପୀନାଥ	॥
• ତାହାର ନାହିଁ କାମ ଦୋଷ	। ଏକର ସୁଭାବ ସୁହୃଦ	॥
ଯାହାର ମନେ ଲମ୍ବ ହୁଏ	। ସେ ପ୍ରାଣୀ ପଣେ କୃଷ୍ଣଦେବେ	॥
ଏଣୁ ତୁ ସନ୍ଦେହ ନ କର	। ମହାମହମା ଯୋଗେଶ୍ବର	॥
ଏଣେ ନ କର ଶେଷ ଚିତ୍ତ	। କହଇ ଶୁଣ ଶ୍ରୀରାମ	॥
ଗୋପୀ ସେ ଗଲେ ରାମବାଳେ	। ମିଳିଲେ ବଦମ୍ବର ତଳେ	॥
ସେଇ ସହସ୍ର ଗୋପବାଳୀ	। ଦେଖିଲେ ପ୍ରଭୁ ବନମାଳୀ	॥
ନାନା କୁସୁମେ ପରିମଳ	। ହୃଦେ ଲମ୍ବଇ ବନମାଳ	॥
ଶୁଣିବାର୍ତ୍ତ ଚାଟୁମ୍ବଲେ	। ଶ୍ରବଣେ ମକରକୁଣ୍ଡଳେ	॥
ଦୁର ବଳଶ ବିରଜେ	। ରତ୍ନମେଖଳା ବର୍ଣ୍ଣ ସାଜେ	॥
ପାତକସନ ବେଶୁଧର	। ନିକିତା ସୁରଜ ଅଧର	॥
ବୋଟିଏ କାମ ନୁହେଁ ସହି	। ଦେଖି ରବିତ ଚୁଳନାରୀ	॥
ଅନଳ ଦେଖିଣ ପତଳ	। ସେତେ ଧାମନ୍ତି ଉଦବେଗ	॥
ବେଢ଼ିଲେ ଶତପୁର ହୋଇ	। ବଞ୍ଚନ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅନାଇ	॥
ଗୋପୀଙ୍କି ଦେଖି ବନମାଳୀ	। ବଦନ୍ତ ଥୋଇଲେ ମୁରଲୀ	॥
କୋମଳ ମଧୁର ବଚନ	। ବହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ରଗବାନ	॥
ଶୁଣ ଗୋ ବୁଜବଧୂମାନେ	। ତୁମ୍ଭେ ଅଇଲ ବିମ୍ବୀ ବନେ	॥
ଗୋପର କହ ଉଲ କଥା	। ମୋ ନନ୍ଦ ଯଶୋଦା ବାରତା	॥
ଗୋପେ ବି ଅପଦ ପଡ଼ଇ	। ମୋଦେବ ସନ୍ଦେହ ଲାଗଇ	॥
ଗୋବୁ ଗୋପାଳ କେଲେ ବାଞ୍ଛ	। ତୁମ୍ଭେ ଅଇଲ ବନେ କାହ	॥

ସବ ପକ୍ଷେ କଲେଜର	। କି ଅବା ମିଳିଲେ ଅସୁର	॥
ଏମନ୍ତ ପ୍ରାୟ ମୁଁ ମଣଇ	। ବିଷା ଅଇଲ ବନେ ଧାଇଁ	॥
ଭଲ ଅଇଲ ମୋ ନିକଟେ	। ବଣା ନୋଷ୍ଟଲ ବଣବାଟେ	॥
ଭାବେ ମୁଁ ବାଉଁଶର ଦେଶ	। ମୋତେ ଦେଇବ ଆଦିଦେଶ	॥
ରଜନୀ ହେଉଛି ଉତ୍ତର	। ବନ ଗହନ ବୁଝି ଘୋର	॥
ବ୍ୟାପ୍ତ ବନ୍ଧୁକ ବନଜାବେ	। ତୁମ୍ଭେ ଦେଖିଲେ ଖାଇବେ	॥
ହୁଏବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ	। ବନେ ତୁମ୍ଭର ବସୁ ନାହିଁ	॥
କହେଁ ହୋଇବ ଆଜି ନାଶ	। ମରଣେ କଲେ ନିଶାସ	॥
ଯାଅ ନ ଯାଅ ବନ ଘୋର	। ତୁମ୍ଭେ ଲୋଡ଼ୁଥିବେ ଘରେ	॥
ମାତା ପିଅର ବହୁ ଭାଇ	। ଲୋଡ଼ୁ ଅଛନ୍ତି ନାମଭାଇ	॥
ଯେ ଯାହା ସ୍ବାମୀ କୋପ ଚାହେ	। ଖୋଜନ୍ତି ଘର ଦ୍ଵାର ପଥେ	॥
ନ ପାଇ କବିବେଟି ଭେଷ	। ତୁମ୍ଭେ ହୋଇବ ଜାଣି ନାଶ	॥
ବହୁ ବାଜବ ତୁମ୍ଭ ଘର	। ଅନ୍ଧ ନ କବିବେ ଆହାର	॥
ଜଳସ୍ଥ ନ କବିବେ ପାନ	। ତୁମ୍ଭେ ହୋଇବ ଜାଣି ନାଶ	॥
ନ ଜାଣି ଯେବେ ଗୋ ଅଇଲ	। ବହନ କର ମୋର ବୋଲ	॥
ଦେଖ ଏ ବନ ପରିମଳ	। ନାନା କୁସୁମେ ନିଖଜଳ	॥
ମଳୟ ପବନ ଶୀତଳ	। ଚନ୍ଦ୍ର ପଛରେ ଲୁଚିମେଳ	॥
ବହନ ଯାଅ ଗୋପନର	। ଭଜ ପଡ଼ିଲେ ସେବା ବର	॥
ଗାଇଲ ଗୋଡ଼େ ବସ୍ତା ବାଜି	। ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଦୂରୁଥିଲ ଛନ୍ଦ	॥
ସୁନ ନ ପାଇଶ ବାହୁର	। ବାଜନ୍ତି ହମାସ୍ତ ବର	॥
ବାଲକ ଧରିଥିଲ କୋଳେ	। ପକାଇ ଅଇଲ ଯେ ଚଳେ	॥
ହୁଅଇ ଓଷ୍ଠ ଦନ୍ତ ପାଟି	। ବାଜନ୍ତି ତୁଣ୍ଡେ ବର ମାଟି	॥
ବହନ ଭଜ ଘରେ ଯାଅ	। ସୁନ ପିଆଇ ଗାଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦ	॥
ସେବେ ଅଇଲ ବେଶ୍ଟି ନାଦେ	। ମୋ ତୁମ୍ଭ ଦେଖିବାର ସାଧେ	॥
ଏବେ ଦେଖିଲ ମୋର ଦେହ	। ଯାଅ ଗୋ ଦେଖିବେ ନରହ	॥
ଭୁବନ ଧର୍ମ ଗୋ ତୁମ୍ଭର	। ସ୍ବାମୀଙ୍କ ପକ୍ଷେ ପ୍ରୀତିବର	॥

ସ୍ବାମୀର ଯେତେ ଶ୍ରେୟମାନ । ବାଳକନୟ ବହୁଜନ ॥
 ଏ ଲବ୍ୟକର୍ମୀ ଗୋ ତୁମ୍ଭର । ପୁଣି ବୋଲନ୍ତି ବେଶ୍ବର ॥
 ପୁଣି ଅଳ୍ପ କର୍ମ ନେଇ । ଯେ ଯାହା ସ୍ବାମୀ ଗୋ ମିଳଇ ॥
 ଯେ ଯେତେ ହୁଏ ଅସୁନ୍ଦର । ତୁଝି ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟାଧିକର ॥
 ତାହାଙ୍କୁ ନ କହିବ ସାନ । ସେ ଦିଷ୍ଟ ଦେବଙ୍କ ସମାନ ॥
 ତାହାଙ୍କ ପାଦେ ଏକତାରେ । ସେବା କହିବ ଅବରତେ ॥
 ଏ ମାୟା ସଂସାର ବେଢ଼ର । ଯାହା ଧରିଲେ ବେଦବର ॥
 ଏହା ଯେ ନ କରନ୍ତି ଭଲେ । ନରକେ ଯାନ୍ତି ଅନ୍ତଃକାଳେ ॥
 ପର ପୁରୁଷେ ମନ ଦେଇ । ଯେ ନାହିଁ ଏବାନ୍ତେ ରମଇ ॥
 ତାହାର ନାହିଁ ପୁଣି ଲେଖ । ନରକେ ହୁଏ ପରବେଶ ॥
 ଲାଭିତ ହୁଏ ନରଲୋକେ । ଲାଭଣ ହୁଏ ସ୍ବାମୀ ପୁଣେ ॥
 କଥବା ହୁଏ ଜନ୍ମ ସାତ । ଯେ ନାହିଁ ସ୍ବାମୀ ଅବକତ ॥
 ମୋତେ ଅଇଲ ଯେବେ ଦେଖି । ଏତେକ ପୁଣିଲୁଣି ଆସି ॥
 ଯେ ମୋତେ ଦୂରେ ଥାଇ ଚିନ୍ତି । ମନ ବରନ ମୋତେ ଦ୍ୟନ୍ତି ॥
 ବେଗେ ହୁଅନ୍ତି ଭରୁଁ ପାର । ଶ୍ରୀମଦ ଭ୍ରମ ତାହାଙ୍କର ॥
 ଯେ ମୋର ଲବଟେ ଲଢ଼ଇ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ମୋତେ ନ ରଜଇ ॥
 ମାୟାରେ ଡୋଇ ଛନ୍ଦ୍ରଛନ୍ଦ୍ର । ଦିଷ୍ଟପୁରତେ ଥାଇ ମନ ॥
 ସେ ମୋତେ ପାଇବ କେମନ୍ତ । ହୁଏ ବୋଲନ୍ତି ବୋଧୀନାଥ ॥

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ଭବାନ ।

ମୁହିଁ ବୋଲନ୍ତି ରାଧେ ଗୁଣ । ଯାହା କହଲେ ନାରାୟଣ ॥
 ଗୋପୀଏ ବୁଝିବଥା ଗୁଣ । ଚିନ୍ତା କଲେ ମନେ ଗୁଣ ॥
 ବଳ ପଡ଼ିଲ ଯେତେ ଶିର । ବଦନ ନଇଲ ଭବର ॥
 ଲାଗିବ ବଦେ ଖରବର । ଗୁଣିବ ସୁନ୍ଦର ଅଧର ॥
 ଦଶନେ ଅଧର କାମୋଡ଼ି । କରପୁରଲ ଶିରେ ତାଡ଼ି ॥
 ଚରଣ ଅଭିଳାଷ ଅତ୍ରେ । କୁମ୍ଭ ଚାରିନ୍ତି କାମଦାତ୍ରେ ॥
 କର୍ମେ କଲେ ଶରୀର । ବେଶ୍ବ ଲୋଚନ ବହେ ନୀର ॥

ଅଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତ ସଦେ । ଲୁହ ପଡ଼ଇ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତେ ॥
 ଦୁଃଖସାଗରେ ଶମନ୍ତରେ । ସମସ୍ତେ ଲେଖନ ବୁଦ୍ଧିରେ ॥
 ହୋଇଲେ ମୃତପିଣ୍ଡ ପ୍ରାୟ । ଦେଖନ୍ତୁ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାୟ ॥
 କୃଷ୍ଣ ଚକ୍ରର ବାଦ୍ୟ ଶୁଣି । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ମନେ ଶୁଣି ॥
 ଯାହାର ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧିବାସ । ହୁଅଇ ଜୀବନର ଆଶ ॥
 ତାର ଚକ୍ରର କଥା ପାଇ । ଜୀବନ ଦଣ୍ଡେ ନ ରହଇ ॥
 ବେଳ ଲେଖନ ଘଣ୍ଟି କରେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗହ୍ୱରେ ସଧୀରେ ॥
 ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ଏକାବେଳେ । କହନ୍ତୁ ଜୀବନ ବିକଳେ ॥
 ଶିବ ଲଗାଇ ପଦ୍ମପାଦେ । ବୋଲନ୍ତୁ ଶୋକ ଗହ୍ୱରାଦେ ॥
 ଶ୍ରେ ନାଥ ପ୍ରଭୁ ଲବଙ୍ଗାଣୀ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି କାହୁଁ ପାଇ ॥
 ତୁ ନୋହୁଁ ଯଶୋଦାନନ୍ଦନ । ଅନାଦି ପ୍ରଭୁ ନିରଞ୍ଜନ ॥
 ଆମ୍ଭେ ଅଭାଗୀ ଗୋପନାଥ । ଆଉ ବି ସିଦ୍ଧି ଗୋପସୁତ ॥
 ହୁଅଇ ବିଷୟ ବିଷାଦ । ପାଇ ତୋହର ପଦ୍ମପାଦ ॥
 ଆମ୍ଭଙ୍କ ଚେଇଁ କାହୁଁ ପାଇ । ତୋ ଚକ୍ର ଅନ୍ୟ ରାଜ ନାହିଁ ॥
 ତୋ ପାଦ ପଙ୍କଜର ମୂଳେ । ଶ୍ରୀନି ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତୁ ଅନ୍ତଃକାଳେ ॥
 ସେ ପାଦପଦ୍ମ ଆମ୍ଭେ ପାଇଁ । କାହୁଁ ବି ସିଦ୍ଧି ଲବଙ୍ଗାଣୀ ॥
 ତୋହର ପାଇଁ ଦାମୋଦର । ହୁଅଇ ସୁତ ପଦ ପର ॥
 ରଜନ୍ତୁ ଯେ ତୋହର ନାମ । ତାହାଙ୍କୁ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ଶ୍ରମ ॥
 ଆମ୍ଭେ ତୋ ପାଦେ ଚିତ୍ତ ଦେଇ । ଭବସ ହୋଇଲୁଁ ଗୋପାୟ ॥
 ଉଦୟେ ନ ପାଇଲୁଁ ବୁଲ । ତୁ ଯେ ବୋଲୁଛୁ ଆଦିପୁର ॥
 ଧର୍ମ ଦେବତାଙ୍କର ଗୁରୁ । ତୋର ମନ୍ତ୍ରମା ମହାମେରୁ ॥
 ଯାହା ବୋଲଇ ବେଦମତେ । ଶ୍ରେ ନାଥ ଶୁଣ ଏକଚିତ୍ତେ ॥
 ଏ ଯେ ତୋହର ସାଧୁପଣ । ସେବିବୁଁ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଚରଣ ॥
 ଏ କଥା ଉଚିତ ତୋହର । ଶ୍ରେ ନାଥ ଶୁଣ ବେଦସାର ॥
 ତୁ ଯେ ସକଳ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର । ଦେହ ଜୀବନର ଠାକୁର ॥
 ଯେ ପ୍ରାଣୀ ତୋହରେ ରହଇ । ତାହାର ଚକ୍ର ବଧ ନାହିଁ ॥

ଅନେକ ଦୃଶ୍ୟ କରିଥିଲେ	। ତୋ ନାମ ଧରି ଅନ୍ତକାଳେ ॥
ଅବସ୍ଥା ଦୁଃସ୍ଥ ସେ ପଶନ୍ତି	। ତୁମ୍ଭର ନାହିଁ ମନୋହାନ୍ତି ॥
ଆଉ କି ଗୋପ୍ୟରେ ଯିବୁଁ	। ପର ଚକ୍ର ଅବୋହିବୁଁ ॥
ଆମ୍ଭର ତେଣେ ନାହିଁ ଆଶା	। ତୋ ନାମ କରିବୁଁ ଭରଣା ॥
ମନ କି ନ ଜାଣୁ ଆମ୍ଭର	। ଆଶା ବିଶ୍ରାମ ବାନା ତୋର ॥
କାଳକ୍ରିୟରେ ନୂତନ କରି	। ପୂଜିଲୁ ଶଙ୍କର ଗଉରୀ ॥
କର ମାଲି ଆମ୍ଭେ ଯାହା	। ସେ ନାଥ ନ ଜାଣୁ କି ତାହା ॥
• ଆମ୍ଭର ବସୁ ବେଶ କରି	। ତୁମ୍ଭେ ବୋଲୁ ନରକରି ॥
ରମିବୁଁ ତୁମ୍ଭାବଦେ ମୁହଁ	। ନିଶ୍ଚୟ କଲୁ ବେଶୁ ହୃଦ ॥
ଆମ୍ଭର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଏ ମୁରଲୀ	। ବିଧି ପାଶୋରୁ ବନମାଳୀ ॥
ତୋହର ଯେବେ ଦୟା ନା ହୁଁ	। ବିଧି ପାଇଲୁ ବେଶୁ ବାଉଁ ॥
ଆମ୍ଭର ମନ ନିଜ ଘରେ	। ବୁଝାଇଥିଲୁ ମୁଣ୍ଡାସରେ ॥
ଶ୍ରବଣେ ମୁରଲୀ ଶୁଭିଳ	। କର ଚରଣ ନ ଚଳିଲ ॥
ଜୀବନ କରିବୁ ଆମ୍ଭର	। ଏକେକ କହୁଲୁ ନିଶ୍ଚୟ ॥
ସେ ନାଥ କର ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷା	। ଆମ୍ଭେ ପାଇଲୁ ବେଶୁ ଶାନ୍ତା ॥
ତୁମ୍ଭ ଅଧରୁ ମୁଖାରସ	। ଆମ୍ଭର ମୁଖରେ କରଷ ॥
ଜୀବନ ରଖ ନିଜବାଳ	। ଆମ୍ଭର ପୁଣିଲୁଟି କାଳ ॥
ଦୈବ ଅନଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ	। କାମ ଅନଳ ହୃଦ ଦହ ॥
ଭବ ଅ ମୁଖୁଁ ରସ ଦେଇ	। ଦାସବସୁଳ ଭବଗ୍ରାହୀ ॥
ଯେବେ ନ ରଖୁ ବନମାଳୀ	। ମନ୍ଦିରୁ ପବନ ଗୁଆଳୀ ॥
ହତ୍ୟା ହୋଇବ ତୋର କଳ	। ଶୁଣି ଦେବୁ ଆଦିକଳ ॥
ଗୋପୀ ବୋଲୁ କୁଣ୍ଡ ରସ	। ପୁରନା ପ୍ରାଣ ଅଛି ଖାଇ ॥
ବୁ କାହିଁ ରଖିବୁ ଆମ୍ଭକୁ	। ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଲୁ ଅନାଥ ॥
ମନ୍ଦିରୁ ତୋହର ଉପରେ	। ଜୀବନ ନ ରହେ ଶରୀରେ ॥
ସେ ନାଥ ତୋହର ପଦ୍ମରେ	। କମଳା ସେବେ ନିରନ୍ତରେ ॥
ଆମ୍ଭର ପ୍ରିୟ ଅଛି କୁଳ	। ଆଶା ନ ହେବ ଭବଗ୍ରାହୀ ॥

ତୋହର ପାଦର ଚୁକ୍ତୀ	। ମାଳା କବିରୁ ବ୍ରଜବୀ	॥
କବିରୁର ସଜ କବି	। ତୋ ପାଦେ ସେବିରୁ ମୁରରୀ	॥
ତୋହର ପାଦ ବୁଝ ଚାହେ	। ମୁକ୍ତ ଏ କୋଟୁଥନ୍ତୁ କିତେ ।	॥
ସେ ପାଦେ ପଶିଲୁ ଶରଣ	। ଜୀବନ ଭଣ ନାଶପୁଣ	॥
ତୋର ଚରଣ ନରହରି	। ପ୍ରମେ କଦନେ ଗିରେ ଧରି	॥
ଆମ୍ଭର ତାପ ହୃଦୁଁ ଯିବ	। ଶରଣ ରଖ ପଦନାଥ	॥
ତୋର ସୁନ୍ଦର ମୁଖ ଦେଖି	। ପିଛଇ ନ ପାରୁଁ ଯେ ଆଖି	॥
ତୋହର ରୂପ ହୃଦେ ଗୁଣି	। ବ୍ରଜାଣେ ଯେତେକ ଚନ୍ଦ୍ରଣୀ	॥
କେ ଦେହ ଧରିବ ଲଙ୍ଗରେ	। ଗୁଣିଲା ନାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ରବିଭେ	॥
ତୋହର ରୂପ ଦେଖି ବନେ	। ଫୁଲକ ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରଗଣେ	॥
ବୋଲନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧ ମୁକବର	। ଶୁଣ ହୋ କୃଷ୍ଣରସ ସାର	॥
ଦେଖିଣ ଗୋପୀଙ୍କ କଳ	। ଦୟା ବଢିଲା ଆଦମୁଳ	॥
ଆନନ୍ଦେ ବେଶ ଭୁଜ ତୋଳ	। ଅସ ବୋଇଲେ ଚନମାଳୀ	॥
କୃଷ୍ଣକୁ ବେଢିଲେ ଯୁବଘା	। ଗଗନେ ଯେହେ ଗ୍ରହପନ୍ଥ	॥
ଭଣ୍ଡଣେ ପାଇଲେ ଜୀବନ	। ହରଷ ଗୋପୀଙ୍କର ମନ	॥
ଗୋପୀଏ ତୋଷମନ ହୋଇ	। ସୁଷ୍ଟ ଲେଉଟନ୍ତି ବନେ ପାଇ	॥
ମାଳା ଗୁଞ୍ଜିଲେ ଯନ୍ତ୍ରକବି	। ବର ବଢିଲେ ନରହରି	॥
କାଳନ୍ଦୀ ବାଲକୁଦେ ମାଇ	। ଗୋପୀଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଭବଭାଷୀ	॥
ମାୟାର ଯୋଗବଳେ ହରି	। ଖୋଲ ସହସ୍ର ରୂପ ଶିରି	॥
ହୋଇଲେ ବେଶ ବେଶ ଜନ	। ଗୋପୀ ରମିଲେ ଭଗବାନ	॥
ରତି ପଣ୍ଡିତ ବଳବନ୍ତ	। ଚୋଷିଲେ ଗୋପୀଙ୍କର ଚିତ୍ତ	॥
କୃଷ୍ଣ ରମଣ ରସ ପାଇ	। ଗୋପୀ ବୋଲନ୍ତୁ ବଦ ବସ	॥
ଆମ୍ଭର ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭକ୍ତ	। ନାହିଁ ନୋହୁବ ଏ ଜଗତ	॥
ରମିଲୁ ଅନାଦି ପୁରୁଷ	। ଆମ୍ଭେ ହୋଇଲେ ସେ ବେଶ	॥
କୃଷ୍ଣ ବଚନ ଆମ୍ଭ ପ୍ରାପ୍ତେ	। ସୁଦେ ନୋହୁବେ ଦେବତାଏ	॥
ଏମନ୍ତେ ମନେ ଗଢ଼ କବି	। ତାହା ଜାଣିଲେ ନରହରି	॥

ବ୍ରହ୍ମନୀତା

ଗୋପୀଙ୍କ ମନ ଜାଣିବାରେ । ମାୟା ବିପ୍ଳବେ ନିଷାଦରେ ॥
 ଗୋପୀୟେ ଦୋଷଟା ନାମେ । ଥିଲା ସେ କୃଷ୍ଣ ସନ୍ତୁଧାନେ ॥
 ପୁରୁଷ ସେ ତପ ଅଳ୍ପ କରୁ । ଗୋବିନ୍ଦ ତାର ବୁନ ଧରି ॥
 ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଗୋପୀଙ୍କର ମନ । କୃଷ୍ଣ ହୋଇଲେ ଅନୁକ୍ଷୀନ ॥
 ହୋଇଲ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ । ବନେ ଲିଭେସି କୃଷ୍ଣ ପଥ ॥
 ମୋହର ମନ ଗୋଡ଼ାଇଲ । କୃଷ୍ଣକୁ ଭେଟି ନ ପାଇଲ ॥
 ବାହୁଡ଼ି ହୋଇଲୁ ଲିଭିଣ । ପୁରୁଷେ ବୁଝାବନେ ପଣ ॥
 ମୁଁ ଅବା କେମନ୍ତ ଅଜ୍ଞାନ । ବାସ୍ତବ ପାଇବି ଭବଭ୍ରାଣୀ ॥
 ପମର ହୀନ ମୋର ବୁଦ୍ଧି । କୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ମନ ଖେଳ ॥
 ମୋ ଶର ପାଇବଇ କାହୁଁ । ଯାହାର ଅତି ଅଳ୍ପ ନାହିଁ ॥
 ସୁଜନ ଜନଙ୍କର ସ୍ବତ । କିଭଲ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ ॥

ଉକ୍ତ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତେ ମହାଧରଣେ ଭସନ୍ତିନାୟାଂ ଗୋପୀନା

ମୁରଲୀ ନାଦ ଶ୍ରବଣେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅନୁକ୍ଷୀନୋ

ନାମ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ଉବାଚ ।

ଗୁଣ ସଜନ ଚୋଷମନେ । କୃଷ୍ଣ ଯେ ଗଲେ ଅନୁକ୍ଷୀନେ ॥
 ଗୋପ ଯୁବତୀ ନିଷାଦୁଲେ । ଘଟିବେ ମିଳିଲେ ସକଳେ ।
 କୃଷ୍ଣ ନ ଦେଖି ବନ ଗୋରେ । ଉପେ ତହିଁଲେ ମୋ କାତରେ ॥
 କର୍ମନ୍ତୁ ଚରଣେ ଗୁପ୍ତ । ରଜନ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହୋଇ ॥
 କୃଷ୍ଣର ମାୟା ଦେଖି ମୋଦେ । ମିଳିଲେ ଶରୀର ଆଗେ ॥
 ଦେଖି ଦିବଲ ଗୋପନାଶ୍ର । ଜାକନ୍ତି କୃଷ୍ଣନାମ ଧରି ॥
 ଗୋ ନାଥ ଆସ କୁ ବଜନ । ମୋର ଅଶ୍ରୁଧଳା ଗଗନ ॥
 ଦିଶେଷେ ଯମୁନାର ଘାର । ମୋର ଅନ୍ଧାର ବନ ଘୋର ॥
 ଅନାଥ କରି ଗଲୁ କାହୁଁ । ଅନ୍ଧରେ ପଥ ନ ଦିଶଇ ॥

ଏମନ୍ତେ କରନ୍ତୁ ଶ୍ରେୟନ	। ସ୍ଵପ୍ନା ସ୍ଵପ୍ନେ ଅବେଶନ	।
ଶିଳ୍ପାସାଗରେ ମହାଦୋରେ	। ଶ୍ରେୟନ କଲେ ଉଚ୍ଚସ୍ଵରେ	।
ବାଜିତ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ବାନ୍ଧ	। ଏକ ଅରେବ ଶିଳ୍ପାସାଗ	।
ବୃଷ୍ଟର ଗଣ ଅନୁଗମ	। ଅଳପ ହାସ୍ୟ ମୁଖରମ	।
ଅଧର ଗୁପ୍ତବାର ଅଗେ	। ମନ ଚିତ୍ତେଶ୍ଵର ବୃଷ୍ଟ ପାଶେ	।
ବାଜିତବାଜି ଯେତେ କଲ	। ସୁମନ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦର ଲାଲ	।
ଶିଳ୍ପ ଚିତ୍ତେଶ୍ଵର ବୃଷ୍ଟ ଦେହେ	। ପତ୍ତଲେ ଗୋପୀ ମୟାମୋହେ	।
ସୁଖି ଉଠିଲେ ଶୁଭ ପାଇ	। ବହନ୍ତ ବାନ୍ଧ ପ୍ରାୟ ହୋଇ	।
କେ ବୋଲେ ମୁହଁ ନାଚସୁଖ	। ସେବ ଲେ ମୋହର ଚରଣ	।
କେ ବୋଲେ ମୁହଁ ନନ୍ଦବଳା	। ଦେଖ ମୋ ଶିରେ ଗୁପ୍ତମାଳା	।
ସୁଖି ଗୋପୀଏ ଆଗସ୍ଥ	। ବୋଲଇ ଦେଶିଲ ମୁଁ ହରି	।
ଜାଣଇ ଏହୁ ପଥେ ଗଲ	। ମୁରଲୀ ଦେବ ନନ୍ଦବଳା	।
ସୁଖି ଉଠିଲେ ଧାରକାରେ	। ପଶିଲେ ଲତା ବନଦୋରେ	।
ଗୋବନ୍ଧୁ ପଶି ବନେ ବନ	। ଭାବନ୍ତୁ ଆସ ନନ୍ଦନାନ	।
ବାଜିତକର ପ୍ରାୟ ହୋଇ	। ସୁନ୍ଦର ଆକାଶେ ଅନାଇ	।
ବୋଲନ୍ତୁ ଗୁପ୍ତ ଚରଣ	। ତୁମ୍ଭେ ଦେଶିଲ ନାଚସୁଖ	।
କୌଣି ରତରେ ଥୋଇଅଛ	। ଏ କଥା ଅଛଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ	।
ଅଶ୍ଵଥ ବନ୍ଧୁଗାଳବୁଧେ	। ତୁମ୍ଭେ ଦି ଦେଶିଲ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ	।
ମଧୁରହାସ୍ୟେ ଅମ୍ଭ ମନ	। ବାଞ୍ଛଣ ନେଲେ ନନ୍ଦନାନ	।
ହେ କୁରୁବେଲ ନାଗେଶ୍ଵର	। ଶ୍ରୀ! ବକୁଳ ବନଅର	।
ତୁମ୍ଭ ପୀରଣ ଦେବ ଶିରେ	। ବୋଦନ ଗଲେ ଦି ଏ ପଥେ	।
ତୁ ଯେ ତୁଳସୀ ହରିପ୍ରସାଦ	। ଲଗଇ ବନ୍ଧୁଅଛୁ ମାୟା	।
ଗୋବିନ୍ଦ ହୃଦେ ଲମ୍ବିଆଇ	। ଆମ୍ଭେ ପଶୁଥିଲେ ନ କହୁ	।
ଅମ୍ଭେ ତୋ କଥା ରଲେ ଜାଣି	। ତୁ ଯେ ଅମ୍ଭର ମଧୁବଣୀ	।
ମାଳତୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ଯୁଦ୍ଧ	। ତୁମ୍ଭେ ଦେଶିଲ ସ୍ଵପ୍ନାବଳୀ	।
ବୃଷ୍ଟର ନୟନର ଲାଗି	। ନ ପୁଣି ହୋଇଛୁ ସୁହାଗୀ	।

ହେ ବୁଦ୍ଧ ପିଆଳ ପନସ	। ଅସନ କଦାର ଜମୁକ	॥
ବେଳ ବକୁଳ ଜମୁ ଯୁଥେ	। ଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେ ବି ଏ ପଥେ	॥
ତୁମ୍ଭେ ସେ ଯମୁନାର ଶ୍ରେ	। ହୋଇଛ ପର ଉପକାରେ	॥
କହ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗଲେ କାହୁଁ	। ମନ୍ଦିରୁଁ ତା ମୁଖ ନ ଗହୁଁ	॥
ସାନ୍ତେ ଦେଖିଲେ ବନଦେଶେ	। ଅବନୀ ନ କଣର ଘାସେ	॥
ତାହାକୁ ଗହୁଁ ଗୋପନାଶ	। ବୋଲନ୍ତି ଦେଖିଲ ବି ହରି	॥
ଏଣେ ସେ କୃଷ୍ଣ ଗଲେ ଧାଉଁ	। ତାପାଦ କାନ୍ଦି ଏକାଦେଶୀ	॥
ସୁଲକ ହୋଇଅଛି ଦେଖ	। ଆମ୍ଭେ ସେ ହୋଇଲୁ ଅରକ୍ଷ	॥
ହରଣୀସୁଥଳ ଅନାଉଁ	। ବହନ୍ତି ଶୋକ ଭର ହୋଇ	॥
ଆମ୍ଭେ ଜାଣିଲୁ କହେଁ ଅଜ	। ତୁମ୍ଭେ ଦେଖିଲ ଦେବ ରାଜ	॥
ହରି ଚରଣସ୍ପର୍ଶ ଦେଖି	। କର୍ମିଲ ବଡ଼ଅଛୁ ଆଶି	॥
ଏକ ଗୋପୀଏ ପଥେ ଧାଉଁ	। ବୋଲଇ ଗୋପୀକୁ ଅନାଇ	॥
ଦେଖ ଗୋ କୁନ୍ଦ ମଞ୍ଜୁ ବନ	। ଏଥେଁ ଥିବ ସେ ଜନନୀନ	॥
ଏକ ଗୋପୀଏ ଆଗସରି	। ଯାଇଁ ଖୋଜଇ ପୁଷ୍ପବାରି	॥
ବହନ ଆଣିଲା ସାଦୃଶ	। ଦେଖ ଗୋ କୁନ୍ଦମାଳ ଗୋଟି	॥
ସେ ନାଶ କୃଷ୍ଣ ଦେଲ ଗଲ	। ଏ ମାଳ ତାର ହୃଦେ ଥିଲ	॥
କୃଷ୍ଣର ଆଲିଙ୍ଗନ କାଲେ	। ହୃଦ ଗୋ ପଡ଼ିଅଛି ତଳେ	॥
ଦେଖୁ ସୁଥଳ ଗୋ ଏକାର	। ଏବେ ପାଇବା ଦାମାଦର	॥
ପ୍ରିୟାର କଟକ ଦେଇହସ	। ଏ ପଥେ ଗଲେ ଗୋପୀନାଥ	॥
ପଦ ଗୋଟିଏ ଘେନି କରେ	। ବୁଝଇ ଫଳ ସୁଖରେ	॥
ପଶି ସେ ଗଲେ ଏହୁ ବାଟେ	। ଦେଖିଣ ଶହାନ୍ତି ଉତାଟେ	॥
ସୁଖି ବୋଲନ୍ତି ବୁଝେ ଗହୁଁ	। ମାଳତୀ ତାର ହୃଦେ ଥାଇ	॥
ସୁଲକ ହୋଇ ତୋ ଉପରେ	। ଏଣୁ ଲାଗିଲ କୃଷ୍ଣ କରେ	॥
ଏମନ୍ତେ ହୋଇ ଉତ୍ତମବ	। କୃଷ୍ଣର ପାଦେ ଦେଇ ଚାଉ	॥
ଏକ ଗୋପୀଏ ଆଗ ସରି	। ବୋଲେ ଶୁଣିଲା ଗୋପନାଶ	॥
ତାହାର ବୁଦ୍ଧେ ମୁଖ ଦେଇ	। ଚର୍ଚ୍ଚରେ ଦେଲକ ପଦାଇ	॥

ବୋଲଇ ମୁଁ ନାସୁସୁଣ । ଶୋଷିଲି ଶୂନ୍ୟର ପ୍ରାଣ ॥
 ମୋତେ ଲୋ ଭଜ ଗୋପନାଥ । ଶୁଣଇ କରେ କର ଧରି ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ପଛେ ଥିଲା । ପଦ୍ମର ଶ୍ରଦ୍ଧ ପଦାଳିଲା ॥
 ବୋଲଇ ମୁଁ ଦାମୋଦର । ପାଦେ ଶ୍ରବଣ କଲ କୁର ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବସି କାନ୍ଦେ । ଅକାର ବୋଲିଲା ଅନନ୍ଦେ ॥
 ଦେଖ ମାଇଲ କୁଣାଦୁର୍ଗ । ମୁଁ ସେ ଲୋ ଯଯୋଦ୍ଧାର ପୁତ୍ର ॥
 କେ ଗୋପୀ କଥା ପଚାରେ ପଶି । ନାଚେ ବିଜିଣୀ ନାଚ ଗୋଷ୍ଠି ॥
 ବୋଲଇ ମୋତେ ସେବା କର । ମୁଁ ସେ ଯଯୋଦ୍ଧାକୁମର ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ଧରି କରେ । ବୁଲାଇ ପିଠିଲ ବୃକ୍ଷରେ ॥
 ବୋଲଇ ମୁଁ ଦାମୋଦର । ଦେଖ ମାଇଲ ବସ୍ତ୍ରାସୁର ॥
 ଆଜୁ ଗୋପୀଏ ବୃକ୍ଷତାଳେ । ଧରି ଶିଖିଲ ବେଲପାଳେ ॥
 ବୋଲେ ମୁଁ ଯଯୋଦ୍ଧାକୁମର । ଦେଖ ଶିଖିଲ ବବାସୁର ॥
 କେ ବୃକ୍ଷତାଳେ ମୁଖ ଦେଇ । ଗୀତ ମୁଣ୍ଡରେ ବେଣୁ ବାଜ ॥
 ଏକର କଳେ ଦେଇ ଶିଷ୍ଟ । ଶୁଲଇ ଯେତେ ଗୋପୀନାଥ ॥
 ବୋଲଇ ମୁଁ ବେଣୁଧର । ଦେଖ ଗୋ ଶୁଲଇ ମୁଦର ॥
 ପୁଣି ଗୋପୀଏ ଅଗସ୍ତ୍ୟ । ବୋଲଇ ତୁମେ ଶିଷ୍ଟ ମାରି ॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରବକୁ ବିପାତର । ଅଜ ତୋଳିବ ଶିଖିବର ॥
 କେତେ ଲୋ ବରଷିବ ଆଜ । ବଜ୍ର ପାଶାଣ ଦେବରାଜ ॥
 ଶାନ୍ତି ପାଇଛି ବାମନରେ । ତୋଳିଲା ଅଳ୍ପ ଉପରେ ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବେଗେ ଧାଇଁ । ଆରବ ଶିରେ ପାଦ ଦେଇ ॥
 ବୋଲଇ ପଳାଅ ବାଳାୟ । ବାଳାୟ ଉପରେ କ ଥାଅ ॥
 ଶଳକାଶନ ବାନା ମୋର । ଅମୃତ କିରକର ମାର ॥
 କେ ଗୋପୀ ତାହର ମୁଣ୍ଡରେ । ନୟନ ବୁଜି ଧାଉଁବାରେ ॥
 ଅନଳ କବାଡ଼ି ମୁଁ । ବସ ଲୋ ମୁଖେ କର ଦେଇ ॥
 କେ ଗୋପୀ ପ୍ରଲମ୍ବଳ ସେନି । ତୋପେ ବୋଲଇ ଶିରଃପିଣି ॥
 ଲବଣୀ ଖାଉ ରୁ ଶେଷର । ସେନେ ବାଜିବ ତୋତେ ନେଇ ॥

ଏମନ୍ତେ ଗୋପୀ ବାଉଁଶରେ । ସୁଖେ ଭୁଲନ୍ତି ବନେ ବନେ ॥
 ଯାହୁଁ ଦେଖିଲେ ବାଉଁଶକୁ । ପଛଛୁ ଗୋବିନ୍ଦର ପାଦ ॥
 ଭାବିଲେ କୃଷ୍ଣପାଦ ବୋଲି । ଗୋପୀ ଧାର ଲେ ଯେଇଁ ଯେଇଁ ॥
 ଧନ ଅଭାବ ଚାନ୍ତି ଚାନ୍ତି । ଦେଖି ଅନନ୍ଦ କଲେ ମନ ॥
 କୃଷ୍ଣର ପାଦ ଅନୁଷ୍ଠି । ବନେ ଶୁଲନ୍ତି ଗୋପନାଶୁ ॥
 ପୁଣି କେବେହେଁ ଦୂରେ ଯାଇ । ବୋଲନ୍ତି କୃଷ୍ଣପାଦ ଶୁଣି ॥
 ଦେଖ ଗୋ ଚରଣ ଉପର । ପଛଛୁ କାହାର ପଦ୍ମର ॥
 ଯାହାକୁ କୃଷ୍ଣ ଦେଲି ଗଲ । ସେ ଭାର ପଛେ ଯାଉଥିଲ ॥
 ଧନ୍ୟ ଗୋ ଚାହାର ଜୀବନ । ମୋହୁଲ ଯଶୋଦାନନ୍ଦନ ॥
 ଚାହାର ପାଦ ବଞ୍ଚି ଚାନ୍ତି । ଦହଇ ଅମ୍ବର ଜୀବନ ॥
 ଏକାନ୍ତେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଲେଖିଲ । କେତେ ଗୋ ଚପ କହିଥିଲ ॥
 ପୁଣି ନ ଦେଖିଲେ ପଦ୍ମର । ଗହଳେ ଅଛି କୃଷ୍ଣାଙ୍କର ॥
 ପୁଣି ଶୁଣିବେ ପାଦ ଦେଖି । ଗୋପୀଏ ଶୁଣନ୍ତି ରିରେଖି ॥
 ଦେଖ ଗୋ କୃଷ୍ଣର ପଦ୍ମର । ଅଧିକ ଦିଶଇ ମୁଦର ॥
 କୃଷ୍ଣ ଯାହାକୁ ନେଉ ଥିଲ । ଏଠାରେ ବବସ ଶୁଣିଲ ॥
 ପାଦ ଉପରେ ତାକୁ ତୋଳି । ଦେଖ ଗୋ ଫୁଲ ଅଛି ପତ ॥
 ରମଣ କଲ ତାର ତୁଲେ । କଥା ଥୋଇଲ ମହାବଳେ ॥
 ଦେଖ କାମିନୀ ଦୁଷ୍ଟପଣ । ବସ ଗୋ କଲା ନାୟକଣ ॥

ଶ ଶୁକ ଉବାଚ ।

ଶୁଣ ପରାଶ ରସକେଳ । ଯାହାକୁ ନେଲେ ବନମାଳୀ ॥
 ସେ ଗୋପୀ କୃଷ୍ଣ ପଛେ ଥାଇ । ଗରବ ମନେ ଦିଶୁଇଲ ॥
 ମୁଁ ସେ ମୋହଇ ହୃଦିତତ୍ତ୍ୱ । ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ଶୁଣିବନ୍ତୁ ॥
 ଚାହା ଜାଣିଲେ ଶୁବକ୍ରାନ୍ତୀ । ଗଦ ବହୁଲ ତାର ଦେହୀ ॥
 ମାୟା ମୋହରେ ଗୋପୀ ମନ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୋଲଇ ବଚନ ॥
 କେ ନାଥ ନ ପାଇଇ ଯାଇ । ଭୟ ତୁ ଜେରେ ବସାଇ ॥
 ମୋହରେ ଅଛି ସେବେ ମନ । ଦିଶେଷେ ଘୋର କୁଞ୍ଜବନ ॥

ମୁଁ ଏବେ ନ ଥାଇଲ ଗଲ । ଶୁଣି ହସିଲେ ବନମାଳୀ ॥
 ବୋଇଲେ ବସ ମୋର ବନ୍ଧେ । କୃଷ୍ଣ ଅସିଲେ ବାଲକୃଷ୍ଣେ ॥
 ଶୁଣି ଗୋପୀକା ଗୋଷ ହୋଇ । କହିଲା କୃଷ୍ଣ ବନ୍ଧେ ଯାଇ ॥
 ଭୁଟିଲେ ପ୍ରଭୁ ବନ୍ଧିଧର । କାମିନୀ ଧରିଅଛୁ ଶିର ॥
 ବେତେହେଁ ଦୂର କୃଷ୍ଣ ଯାଇ । ଅନ୍ତର ହେଲେ ଭାବଗ୍ରାସୀ ॥
 ଗୋପୀ ପଡ଼ିଲା ମୁଖମାତ୍ର । ଭୁସର ପଡ଼େ ଓଷ୍ଠଛତ୍ର ॥
 ଦଣ୍ଡେ ହୋଇଲା ମୁକୁତବ । ଭୁଟି ଲୋଡ଼ଇ ଗୋପୀନାଥ ॥
 ସେ କାହିଁ ପାଇବ ମୁକୁତ । ଗର୍ବ ଗଞ୍ଜନ ନରହର ॥
 ନିକଳେ ଗହ୍ୱରମେ ଗହ୍ୱ । ବାଜଇ ଶିରେ ବର ଦେଇ ॥
 ଅସ ବହନ ଗୋପୀନାଥ । ଗହ୍ୱନେ ନ ବସଇ ପଥ ॥
 ମୋତେ ଶୁଣୁ ନାଶ କଲ । ଗୋପୀଙ୍କ ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ାଇଲ ॥
 କି ଦୋଷ କଲ ମୁହଁ ଗୋର । ଶବେଶି ଗଲ ବନଦୋର ॥
 ଏମନ୍ତେ ବାଜଇ ଗହ୍ୱରୀ । କୃଷ୍ଣ ହସିଲେ ଗାହା ଶୁଣି ॥
 ଗୋପୀ ସେ ଯାଉଥିଲେ ବନେ । ତାର ସେଦନ ଶୁଣି କହେ ॥
 ଲବଟେ ମିଳିଲେ ଗାହାର । ବୋଲନ୍ତି ଧରି ବେଶବର ॥
 ସତେବ କହି ପରୁଷିଲେ । ବୋଇଲେ ଥିଲ ବାହାଦୁରେ ॥
 ମୋତେ ପକାଇ ଦୋର ବନେ । ଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେ ବୋପମନେ ॥
 ତାର ବଚନ ଶୁଣି କହେ । ଗୋପୀ ବୋଲନ୍ତି ଖେଦମନେ ॥
 ଏଡ଼େ ନିଷ୍ଠୁର ତାର ଦେହୀ । ପୁରନାପ୍ରାଣ ଅଛୁ ଖାଇ ॥
 ଅନେକ ହତ୍ୟା ଅଛୁ କରି । ଏବେ ଖାଇବ ଗୋପନାଥ ॥
 କାହିଁକି ଯିବୁ ଦୋରବନେ । ଅଇଲୁ ତାର ବେଶୁସନେ ॥
 ଛତଲୁ ପୁତ୍ର ଶୁଣି କାନୁ । ଏ ବନେ ହୋଇଲୁ ଅନାଥ ॥
 ଏମନ୍ତେ ପଥ ଅନୁସରି । ବାଜନ୍ତି କୃଷ୍ଣନାମ ଧରି ॥
 ଗହ୍ୱନେ ପଶିଲେ ସକଳେ । ଶୋଲ ସହସ୍ର ଏକାବେଳେ ॥
 ବୃକ୍ଷ ଗହ୍ୱଳ ଛୁଆ ଦେଶୀ । ଅଛାର ପ୍ରାୟ ଉପଲକ୍ଷୀ ॥
 ରସେ ବାହୁଡ଼ିଲେ ସକଳେ । ପୁଣି ମିଳିଲେ ନନ୍ଦାବଳେ ॥

ମନ ନିବେଶି କୁଷ୍ଠପାଦେ	।	କାନ୍ଦନ୍ତି ଶୋକ ଗଦଗଦେ	॥
ଦେହ ସଂସାର ପାଶୋଡ଼ିଲେ	।	ମରଣ ପଥ ଆବୋଧିଲେ	॥
କୁଷ୍ଠଚରଣେ ମନ ଦେଇ	।	କାନ୍ଦନ୍ତି ଶୋକଭର ହୋଇ	॥
ସେ ଗୋପୀ ଗୋଦର ପାଦ	।	ସୁଜନ ଜନେ କର ଲୟେ	॥
ହରି ଚରିତ ଗୁଣବତ	।	ଅମୃତ ରସମୟ ଗୀତ	॥
ଏଣେ କବିବା ମନ ତୋଷ	।	କହିଇ ଜଗନାଥ ଦାସ	॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ରାସନୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ବିଜୟେ ଗୋପୀବାହିନୀୟୋ ନାମ ଦ୍ଵାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚୂର୍ତ୍ତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ବୃଷଭୁବାବ ।

ଗୋପୀଏ ବସି ବାଲକୃଦେ	।	କାନ୍ଦନ୍ତି ଶୋକ ଗଦଗଦେ	॥
ସ୍ଵେ ନାଥ ଯଶୋବାକୁମର	।	ତୋ ଜନ୍ମକାଳୁଁ ଗୋପପୁର	॥
ଦହିତୁ ବୃକ୍ଷିତ ନ ଜାଣି	।	ଆମ୍ଭର ଘରେ କମଳିନୀ	॥
ଅନେକ ହୋଇଲ ସମ୍ପଦ	।	କେ ବହୁ ଆମ୍ଭର ଆନନ୍ଦ	॥
ଆମ୍ଭ ଖାବର ଅଛି ଭୁଷ୍ଟ	।	ତୋ ଚନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ୟ ଗର ନାହିଁ	॥
ତୋର ସମ୍ପଦ ଘେନି କବି	।	ତୋ ମୁଖ ଗୁହ୍ୟ ଦିନ ହରି	॥
ମୁରଲୀନାଦେ ଅଶ୍ରାବଲ୍ଲ	।	ମୁଣ୍ଡ ଅଗ୍ନିସ୍ଵ ରସ ଦେଲୁ	॥
ଘୋରଗହନ ବନେ ଥୋଇ	।	ଅନାଥ କବିଗଲ୍ଲ କାହୁଁ	॥
ଏବେ ଦେଖାଅ ପଦ୍ମମୁଖ	।	ଆମ୍ଭ ଖାବନ ବାରେ ରଖ	॥
ତୋହର ଆଶ୍ରେ ବୁଜିନାଥ	।	ଏ ବନେ ତୋତେ ଅନୁସରି	॥
ଆମ୍ଭର ଆରତ ଦିନାଗୁ	।	କୋଟିଏ କାମ ପ୍ରାପ୍ତଦିନୁ	॥
ତୋର ସେବକ ଦୁଃଖ ନାଶୁ	।	ନିରନ୍ତର ଜନଙ୍କୁ ଆଶ୍ଵାସୁ	॥
ତୋର ସେବକ ଆନୁମାନେ	।	ତୋତେ ନ ଦେଖିଲେ ନୟନେ	॥
ପଥ ନ ଦିଶେ ରାସକାଳେ	।	ବୁଝାଇ ଗଲୁ ଶୋକଜଳେ	॥
ସ୍ଵେନାଥ କମଳଲୋଚନ	।	ଦେଖାଅ ଛମିଳ ବଦନ	॥

ତୋ ମୁଖ କମଳର ତେଜେ	। ପଦ୍ମ କୁମୁଦ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗଞ୍ଜେ	॥
ସେ ଧନେ ବିଶିଲ୍ ଅନୁନୁ	। ଏ ବନେ କଲର ଅନାଥ	॥
ସୁରଭିନାଥ ତୁ ଅନୁର	। ବିଶିଲ୍ ଦାସୀ ଅନୁ ଚୋର	॥
ଯାହାକୁ ବିଶି ଧନ ଦେଇ	। ଦେ ତାକୁ ଗୁଡ଼େ ଶବଗ୍ରାହୀ	॥
ସେ ବି ନୁହଇ ତାର ବନ୍ଧ	। ଦେବ ସୁରାଣେ ହୁଏ ବାଦ	॥
ଅନେକ କୁଣ୍ଡଳ ଅଛୁ ରଖି	। ଏବେ ତୁ କରୁ ଲବିମାଣୀ	॥
ବଦା ଦଇତ ଅଗାଧୁର	। ଇନ୍ଦ୍ର ବରଷା ମହାଦୋର	॥
ନିଜ ଅନଳ ଶରୀ ମୁଖ	। ତୁ ନାଥ ରଖିଛୁ ଅନୁର	॥
ତୋହର ପାଦେ ଅଶ୍ରୁ କବି	। ଜନ୍ମ ମରଣକୁ ନ ଛାଡ଼ି	॥
ତୁ ନୋହୁ ଯଶୋଦାକୁମର	। ଜୀବନ ଅଛି ପ୍ରାଣୀଙ୍କର	॥
ସକଳ ଜନ୍ମ ହୃଦେ ଥାଇ	। ଅନ୍ତର ଜାଣୁ ଶବଗ୍ରାହୀ	॥
ତୋତେ ଚିନ୍ତିଲ ବେଦବର	। ନାଶିଲ୍ ଅବଶର ଶର	॥
ତେଣୁ ଯାଦବକୁଳେ ଜାଣି	। ତୋହର ନାହୁଁ ଅକଥାକୁ	॥
ସୋ ବିଷ୍ଣୁ ବଣ ଚୁଡ଼ାମଣି	। ଅନୁର ଶିରେ ଦିଅ ପାଣି	॥
ତୋହର କର ଦ୍ରୁପଦି	। ଶରଣଜନ ଭୟ ନାଶି	॥
ପଦ୍ମ ଅତି ସୁକୁମାର	। କମଳା ବନ୍ଧୁଅଛି ବର	॥
ତୋହର ପାଦ ପଦ୍ମ କୁଳ	। ବନେ ଗୋରୁଙ୍କ ପଛେଥାଇ	॥
ପ୍ରାଣିଙ୍କ ଦେହ ପାପନାଶେ	। ଜଳାସୁ ତନୟା ନିଶେଷେ	॥
ସହସ୍ରପ୍ରାଣା କାଳୀୟର	। ସୁନ୍ଦର କଲ ଚିତ୍ରକାର	॥
ଅନୁର ହୃଦେ ତା ଲଗାଥ	। ବାମ ଅନଳ ତୁ ଶିଖାଥ	॥
ତୋହର ମଧୁର ବଚନ	। ହୃଦେ ଶବନ୍ତ ମୁଦନ	॥
ଅନୁ ଚୋହର ପରବାସ	। ମୁକ୍ତି ତ ହୋଇଲୁ ମୁରାସ	॥
ତୋର ଅଧରୁ ସୁଧା ଦେଇ	। ଜୀବନ ରଖ ଶବଗ୍ରାହୀ	॥
ତୋର ଚରିତ ସୁଧାବାସ	। ଶ୍ରୀ ଯୁଗଳେ ପାନ ବନ୍ଧି	॥
ଜନ୍ମ ମରଣ ତାପ ନାଶେ	। ଦୁର୍ବିଚିନ୍ତନ ଦେହ ସ୍ଵପ୍ନେ	॥
ପବିତ୍ର କରେ ଶ୍ରୀ ଚପଥ	। ଶିବ ଜପର ଅକରତ	॥

ତେଣେ ସେ ହୋଇ ଉନମତ୍ତା । ସେ ନର ଚତୁର୍ବର୍ଗଦାତା ॥	
ତୋ ଦରହାଟିର ବଦନ । କୋମଳ ମଧୁର ବଦନ ॥	
ଆନେ ମନେ କରୁଛୁ । ଏକାନ୍ତ କଥା ହୃଦେ ତାପ ॥	
କଷ୍ଟ ପ୍ରାୟ ତୋର ଗଳ । ଆମ୍ଭର ମନ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ॥	
ତୁ ନାଥ ଗୋକୁଳର ମେଲେ । କାନନେ ଯାଉ ଯେତେବେଳେ ॥	
କୋମଳ ପାଦପଦ୍ମ ଗୁପ୍ତ । ଆମ୍ଭର ହୃଦୟ ଦୃଶ୍ୟ ॥	
କାଷ୍ଠ ପାଶାଣ ଦୁଃଖ ଲାଗି । ନ ମୁଣ ହୁଏ ଦୁଃଖ ଲାଗି ॥	
ଯେବେ ଲୋଚନ ଦେଖି ଗାହା । ତେବେ ସେ ହୃଦ ହୁଏ ହୁଅ ॥	
ବନ୍ଧୁ ଧ୍ୟେ ଆମ୍ଭ ଦିନଅନ୍ତେ । ବାହାର ହୋଇ ଦେଖିପଥେ ॥	
କପାଳେ କୁଟିଳ କୁନ୍ତଳ । ହୃଦେ ଲମ୍ବର ବନମାଳ ॥	
ଗୋରୁକ ଦେଖି ତୋର ଦେହେ । ଆମ୍ଭ ଜୀବନ କାମେ ଦେହେ ॥	
ତୋର ଅଭୟ ପଦପାଦ । ଶରଣ ଜନଙ୍କ ପଥେ ॥	
କମଳା ଦଣ୍ଡେ ନ ଛାଡ଼ଇ । ଅପଦକାଳେ ଯାହା ଆସି ॥	
ଅନେକ ମୁଖ ପ୍ରସରଇ । ରଖ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ହସ୍ତ ଦେଇ ॥	
ମୁରଲିପଣେ ବଳିଆର । ଶୋକ ବିନାଶୁ ପ୍ରାଣିଙ୍କର ॥	
ମୁସ୍ତରେ ବେଣୁନାଦ ଝୁରେ । ଜନ୍ମ ମରଣ ତାପ ହରେ ॥	
ଗୋରୁ ଗରୁଡ଼ ଯାଉ ବନେ । ତୋତେ ନ ଦେଖିଲେ ନୟନେ ॥	
କଟିଷ ଯୁଗ ପ୍ରାୟ ମଣ୍ଡ । ଗୁରୁ ଗରୁଡ଼ବ ନ ଜାଣୁ ॥	
ତୁ ଯେତେବେଳେ ଗୋପେ ପଶୁ । ପଥେ ମୁରଲିନାଦ ଘୋଷୁ ॥	
କୁଟିଳ କୁନ୍ତଳ ବଦନ । ଦେଖି ନ ଚଳଇ ନୟନ ॥	
ପର ଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧୁ ଗୁରୁ । ଅମ୍ଭେ ଏହିଲୁ ତୋର ପାଇଁ ॥	
ମୁସ୍ତରେ ଗାଉ ବେଣୁଗୀତ । ଆମ୍ଭେ ହୋଇଲୁ ମୁକୁଟିତ ॥	
ରହେ ଅଶିଳୁ ଘୋର ବନେ । ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତେଜିଲୁ ଦେଖନେ ॥	
ଏଡ଼େ ଚନ୍ଦ୍ର ଗୋ ଶରୀର । ବିଶ୍ଵାସ ନାଶିଲୁ ଆମ୍ଭର ॥	
ଶୁଣି ତୋ ଏକାନ୍ତ ବଦନ । ହୃଦୟେ ଦହଇ ମଦନ ॥	
	ପିଛଇ ନ ପାକୁ ଯେ ଅଗ୍ନି ॥

ତୋର ଶ୍ରମୁଖକୁ ଅନାଇଁ	। ଅନ୍ତର ମନ ନ ରହଇ	॥
ଅମ୍ଭ ଅରତ ଶ୍ରୀବାରେ	। ତୋହର ଜନ୍ମ ଗୋପପୁରେ	॥
ସୁଫଳ କରଇ ସମାର	। ହେଲେ ଶକ୍ତିର ତମଦୋର	॥
ତୋ ପାଦୁଁ ଅନଗତ ନାହିଁ	। ଶୁଭ ଧନ କର ଗୋପନାଥ	॥
ଯେବଣ ପାଦ ଆମ୍ଭେ ଧରି	। ପ୍ରଭରେ ଶୁଭ ଗୋପନାଥ	॥
କରଣ ପ୍ରଭ ଯେ ଅମ୍ଭେ	। ପ୍ରାୟ କରଇ ବୋଇ ତହିଁ	॥
ସେ ପାଦ ଯେଉଁ ଚୁଣାକୁରେ	। ଏବେ ଶୁଭକୁ ବୁଝିଦୋରେ	॥
ନ ପ୍ରାୟ ଶକ୍ତି ହୋଇ ପାଦ	। ମନରେ ଲବୁକୁ ବିଷାଦ	॥
ତୋହର ଦାସ ଜଗନାଥ	। ସେ ପାଦେ ରଖ ଗୋପନାଥ	॥
ବୁଝିଲ ଘୋର ରବଜଳେ	। ଭୁଞ୍ଜିବି ଧରି ରଖ କୁଳେ	॥

ଇତି ଶ୍ରମଭ୍ୟାସରେ ମହାପୁରୁଷେ ସ୍ଵପ୍ନାଦିପଦ୍ୟାଂ ଗୋପିନୀ
ବିଳାସୋ ନାମ ଚୂଡ଼ାପୋୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶୁକ ଉବାଚ ।

କଳନ୍ତି ଶୁକ ମହାମୁଖ	। ଶୁଣ ସୁଜନ ବୁଢ଼ାମଣି	॥
ଏମନ୍ତେ ବନେ ଗୋପନାଥ	। ବାଦନ୍ତି ବୃଷ୍ଟ ନାମ ଧରି	॥
ଜୀବନ ବୃଷ୍ଟପାଦେ ଦେଇ	। ଦଶ ଅବାସ ନ ଦଶର	॥
ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ଗୋପନା	। ଦେଖନ୍ତି ଗୋପୀଙ୍କ ବିକଳ	॥
ଭବକୁ ଶକ୍ତି ମୁରୁଦି	। ଗର୍ବ ଯେ କରେ ଗୋପନାଥ	॥
ବନେ ଅନେକ ଦୁଃଖ ଦେଇ	। ତୋଷ ହୋଇଲେ ଭବହାସୀ	॥
ସେବନେ ଚକ୍ର ନିକୁଳୀ	। ଗୋପୀଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଆସି ମିଳି	॥
ଶୁଭ ଶରଣ ପୀତବାସ	। ମୁଖ ପଦ୍ମରେ ମନହାସ	॥
ବସେ ଲମ୍ବର ବନମାଳ	। ସୁନ୍ଦର ମଦନ ଗୋପାଳ	॥
ତୁଳ ଦସାଦି ନରହରି	। ତାବନ୍ତି ଆସ ଗୋପନାଥ	॥

ଗୋପୀ ଶୁଣିଲେ ତାହା ଶୁଣି	। ମଧ୍ୟେ ବିଜୟ ଚିତ୍ତପାଣି	॥
ଜୀବନ ପାଇଲେ ସକଳେ	। ଗୋପୀ ଶୁଣିଲେ ଏକାବେଳେ	॥
ପରଜ ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପ	। ଯେତେ ପଦ୍ମକୁ ଦେଖିଲେ	॥
ବହନ ବେଳେ ମୁରାସ	। ଧନ୍ୟ ଜୀବନ ଗୋପନାସ	॥
ଅଶ୍ରୁଳୁ ଶ୍ରଦ୍ଧକୁ କେ କରେ	। ଚରଣ ଶୁଣିଲେ ଶରୀରେ	॥
ପଶନ୍ତେ ବାସ ବନ ମାଳୀ	। ଅନନ୍ତେ ଦେଲେ ଚୁଳାଚୁଳୀ	॥
କେ କୁରବରେ ଆଲ୍ଲକନ	। କେ ସଖୀ ଦିଅନ୍ତୁ ରମ୍ଭନ	॥
କେ ଦେଉ ଅଧରେ ଅଧର	। ଅନୁଚ କରନ୍ତି ଆହାର	॥
କେ ବେଶବସ୍ତ୍ର ପାଦ ଧରି	। ପ୍ରମେ ଶୁଣଇ ଗୋପନାସ	॥
କେ ଗୋପୀ ହୃଦେ କର ଜାତି	। କଟାକ୍ଷ କର ଶୁଣେ ଆଜି	॥
କେ ଦୁରୁ ଶୁଣେ କୋପ ବହି	। ମୁରୁତ ଅଧର କାମୋଡ଼	॥
କେ ଯାଇ ନ ପାରେ ଗହଳେ	। ଧରଣଶର୍ମ୍ମ ବେଶଭୋଳେ	॥
ରହୁ ରୁଚିଲ ରସବରେ	। ଗୋବିନ୍ଦ ଦେଖିଲ ଭବରେ	॥
ଅଶ୍ରୁଳୁ କଲ ଆଲ୍ଲକନ	। ଭାର ଶୁଭିଳା ଶେଷମାନ	॥
କେ ରୁପ ଦେଖି ରହୁ ରୁଚି	। ପୁଲକ କଲ ରୋମରୁଚି	॥
ଆନନ୍ଦ ମନେ ଧ୍ୟାନ କଲ	। ଯୋଗିଙ୍କ ପ୍ରାୟ ସେ ରହୁଲ	॥
ବୁଝଇ ଦର୍ଶନେ ସାନନ୍ଦ	। ଶୁଭିଳେ ମନୁ ଶନ୍ତା ଶେଷ	॥
ବ୍ରହ୍ମସମାଧି ଯେଉଁ ଜନେ	। ଶୁଭଳ ଡୋଳୁ ଯୋଗଧ୍ୟାନେ	॥
ରକ୍ଷଣେ ଶୁଣିଲେ ମୁରବି	। ଆବୋହିତକୁ ଦ୍ରୁତନାସ	॥
ଦ୍ରୁତା ଯେସନେ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ	। ଅଧର ରୁପ ଗୋପୀନାଥ	॥
ଗୋପୀତି ଯେଉଁ ବନମାଳୀ	। ସମୁଦା ବାଲିକୁଦେ ମିଳି	॥
କୁନ୍ଦ ମନ୍ଦାର ପୁଲକର	। ଦିବାଣି ଦ୍ରୁମର ସମ୍ପଦ	॥
ଶରଦବନ୍ତ ପ୍ରାୟ ଝଲି	। ଶର୍ମିଳ ଦିବଜର ବାଲି	॥
ବୁଝଇ ପାଇଁ ଅଳ୍ପ ସଙ୍ଗ	। ତାପହରଣେ ଗୋପୀବନ୍ତ	॥
ଦ୍ରୁତ ଦିବ୍ୟ ଛନ୍ଦ ପାଇ	। ଯେତେ ପଶ୍ଚିତ ତୋଷ ହୋଇ	॥
ପାଲଟି ପିନ୍ଧିଲେ ବସନ	। ବୁଝଇ ବସାଇ ଅସନ	॥

ଯାହାକୁ ତୁ ଦେ ଯୋଗୀ ଜନେ ।	ବସାନ୍ତ କବିର ଅସନେ ॥
ଗାଥୀଙ୍କ ଭବ ତୁ ଦେ ଦେବ ।	ମଧ୍ୟେ ବିଜୟ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ॥
ଅଶେଷ ଦୁଃଖୀ ଠାକୁର ।	ତୁ ଯେ ବି ଦେବା ପଟାନ୍ତର ॥
କୃଷ୍ଣ ବସାଇ ଗୋପୀଜନେ ।	ଗୁହ୍ୟକୁ ଗୋପନ ବସନେ ॥
ହରିର ବେଲକୁଳ ଧରି ।	କୋପେ କହନ୍ତି ବୃନ୍ଦାବାସ ॥
ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ପ୍ରାଣନାଥ ।	ଅମ୍ଭେ ଦେଖିଲୁଁ ବିଷୟବତ ॥
ଯାହାକୁ ଲାବେ ଯେ ଭଜଇ ।	ସେ କିପାଁ ଗାହାଙ୍ଗ ଦେଇଇ ॥
କେ ନାଥ ମୋହର ପରାୟେ ।	ଲାବେ ନ ଭଜନ୍ତି ଥୋକାଏ ॥
ସେ ବେଲକୁଳ ନ ରଖନ୍ତି ।	କେ ନାଥ ଯେତ ମନୋହର ॥
ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି କୃଷ୍ଣହସି ।	ବରଜିଯୁଦ୍ଧେ ଅଶ୍ରୁପାଣି ॥
ଶୁଣ ସକଳ ଗୋପନାଥ ।	ଯେ ଯାହା ଲାବେ ପ୍ରୀତିବଦ୍ଧ ॥
ଏକ ଆରବେ ଉପକରେ ।	ଭଜନ୍ତି ସମ୍ଭାର ବେଲରେ ॥
ଯହୁଁ ସୁହୃଦପଣ ନାହୁଁ ।	ଲାବ ନ ଦେଖିଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ॥
ଲାବ ନ ଦେଖି ଯେ ଭଜଇ ।	ବାତ ଜନନୀ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ॥
ତାହାକୁ ବେଲ ବଡ଼ଜଣ ।	ସେ ପାଇ ବିଷ୍ଣୁର ଚରଣ ॥
ଥୋକେ ଭବତ ନ ଭଜନ୍ତି ।	ଆତ୍ମା ବଢ଼ିମା ପ୍ରବାସନ୍ତି ॥
ସେ ବୁଝୁ ଦୋହ ପାପ ପାଇ ।	ଭବସ୍ତ୍ର ଲୋକେ ସୁଖ ନାହୁଁ ॥
ଶୁଣ ଗୁଆଳ ସାବଧାନେ ।	ମୋତେ ଭଜନ୍ତି ଯେତେଜନେ ॥
ତାହାଙ୍କୁ ଭଜୁଥାଇ ମୁହଁ ।	ମୋତେ ସେ ଭବତ ଜାଣଇ ॥
ମୋତେ ଭବତ ଯେ ଭଜନ୍ତି ।	ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୋଇ ତାଙ୍କ ମତ ॥
ଦହିତ୍ର ସେତେ ଧନ ପାଇ ।	ପ୍ରାଣୁ ଅଧିକ ସମ୍ଭାଳଇ ॥
ସୁଣି ହରାଇ ସେହୁଧନ ।	ବିଷାଦ ହେଉଥାଇ ମନ ॥
ଲାଲ ଧନେ ମନ ଦେଇ ।	ସୁଧା ତୁଷାରୁଁ ନ ଲାଗଇ ॥
ତେମନ୍ତି ହୋଇ ମୋର ଲୋକେ ।	ଭବତ କହୁଥାନ୍ତି ଥୋକେ ॥
ତୁମ୍ଭେ ତେମନ୍ତି ପ୍ରାୟ ହୋଇ ।	ମୋହର ଦେଖେ ତାକୁ ଦେଇ ॥
ଲୋକ ବେଲରେ ଦେବମତ ।	ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଲେ ଅବିରତ ॥

ପକ୍ଷେ ମୁଁ ଆଉ ଦୁମ୍ଭ ଦୁଲେ । ଭବତ ଜାଣିଲି ବଲେ ॥
 ମୋତେ ନ ଭର ଦୁମ୍ଭେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଦୁମ୍ଭର ପ୍ରଭାବି ଅଶ ॥
 ଦୁମ୍ଭର ଭାବ ମୁଁ ଜାଣିଲି । ଶୁଦ୍ଧ ବୁଝିଲି ମାୟା ନାହିଁ ॥
 ଅନେକ କାଳେହିଁ ଦୁମ୍ଭର । ମୁଁ ନ ପାରେ ଉପକାର ॥
 ମୋହର ମାୟାର ଶାନ୍ତି । ଭାବେ ବାଞ୍ଛିଲି ଗୋପବାଳୀ ॥
 ଦୁମ୍ଭର ଜନ୍ମ ବଧ ନାହିଁ । ମୋତେ ଦିଶିଲି ଭାବଦେଇ ॥
 ମୋର ଭବତ ସେ ଲୋଭନୀ । ସେ ମୋର ପଥ ଆବୋରନ୍ତି ॥
 ମୁହଁ ଠାକୁର ତାହାଙ୍କର । ସୁଜନମାନଙ୍କ ବେଢ଼ର ॥
 କହଇ ଦାସ ଜଗନାଥ । ମୁଁ ବୁଝି ସେବକର ଭାବ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତେ ମହାପୁରାଣେ ସ୍ଵପ୍ନାବଳୀୟାଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ବିଜୟେ ସର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶୁକ ଉବାଚ ।

କହନ୍ତି ବ୍ୟାସଙ୍କ ଚକ୍ର । ଶୁଣ ପରାଶ ମହାବ୍ରଜ ॥
 ଗୋପୀବ କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଶୁଣି । ଚନ୍ଦ୍ରା ଶ୍ରବଣେ ମନେ ଶୁଣି ॥
 ସେ ବାଲ୍ୟବେଳେ ଦୁଃଖିବେଶ । ଆତ୍ମର କଲେ ବେଳରସ ॥
 ଏବର ହସ୍ତ ଆରେ ଧରି । ରାସ ଉତ୍ସବେ ବ୍ରଜନୀୟ ॥
 ଅନନ୍ତ ମାୟାଯୋଗ ବଢ଼ି । ଶୋଳ ସଜ୍ଜଣ ଦୁଃସଞ୍ଜ ॥
 ଗୋପୀବେ ଗୋବିନ୍ଦେ ଗୋଟିଏ । ସୁର୍ଗେ ଦେଖନ୍ତି ଦେବତାଏ ॥
 ତେ ଦୟାବେଶେ ଭକ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠେ । ରମ୍ୟ ନିଅନ୍ତି ହରଷେ ॥
 କୃଷ୍ଣର ଦେଖି ଶିଳାବସ । ହିଂସା ଦୁଃଖି ହରଷ ॥
 ଗଜବଂ ଯସ୍ତ ଅପସର । ତମାନେ ଗଗନେ ସଞ୍ଚର ॥
 ଦେଖନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦର ବେଳ । ପପତ ସ୍ଵର୍ଗ ଲୋକେ ମିଳ ॥
 ଦୁର୍ଲଭନାଦ ଗୀତସ୍ଵରେ । କୁସୁମ କରସନ୍ତ ଧୀରେ ॥
 ଗଜବଂ ଅପସର ମେଳେ । ଦୁର୍ଗ ବରନ୍ତି ରସଭୋଳେ ॥

ହରି କନୋଦେ ବ୍ରଜନାଥ	। ଆନନ୍ଦେ ବୁଝାବନ ପୁରି	॥
କଳୟ ନୁହର ଶବଦେ	। କିଛିଣୀ ଭାଳ ଗୀତନାଦେ	॥
କେନ୍ଦ୍ର ନ ଶୁଣନ୍ତି ଚହଲେ	। କୃଷ୍ଣର ମାୟା ଯୋଗବଳେ	॥
ନୀଳ ପଟ୍ଟ ମଧ୍ୟେ ହରି	। ସେଷନେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାତେର	॥
ଗୋପୀଳ ମଧ୍ୟେ ଶିରିରଙ୍ଗ	। ସୁନ୍ଦର କୋଟିଏ ଅନଙ୍ଗ	॥
ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ଗୋପନାଥ	। ଗୀତେ ମୋହଲେ ନରହରି	॥
ରସ କିଲାସ ରସରଙ୍ଗେ	। ରୁଚିତ କୁଟିଳ ଅନଙ୍ଗେ	॥
• କୁଳମଣ୍ଡଳ ବସୁ ଗୁଳ	। ନାଚନ୍ତି ଦେଇ କରତାଳ	॥
ମୁଖେ ଶୋଭଇ ଶ୍ରମଣାଳ	। ବବର ଖଣି ପୁଲମାଳ	॥
ବସୁ ପଡ଼ଇ ଫିଟି ତଳେ	। ବନ୍ଧିମେଖଳା ଅସମ୍ଭାଳେ	॥
ବିଜୁଳୀ ଯେତେ କଳାମେଘେ	। ଦଶନ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦର ଆଗେ	॥
ଏକ ଗୋପୀଏ ନୃତ୍ୟରସେ	। ଆଳାପ କଲା ଗୀତ ତୋଷେ	॥
ଅତି ସୁସ୍ଵରେ କଲା ଭାଜ	। ଶବଦ ଆବୋଧିଲା ବଜ	॥
ଏକ ଗୋପୀଏ କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗେ	। ଆଳାପ କଲା ଗୀତରଙ୍ଗେ	॥
ସତଜ ଆଦି ପଞ୍ଚସ୍ଵର	। ମୋହନ କମଳାର ବର	॥
ସେ ନାଦ ଘେନି ଆଉ ଗୋପୀ	। ଆଳାପ କଲାକ ରସୋପୀ	॥
ଧ୍ରୁବେ ଶବଦ ବିଶ୍ରାମିଲା	। ଶୁଣି ହସନ୍ତି ନନ୍ଦବଳା	॥
କେ ପବିତ୍ରମେ ଆଗେ ଯାଇ	। ବୁଜେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରଇ	॥
ଫିଟି କବେରୀ ପୁଲମାଳେ	। ଅବଳ ପଡ଼ିଲେ ଗଡ଼ଲେ	॥
କୃଷ୍ଣର କନ୍ଧେ ଦେଇ ଚିତ୍ର	। ସଙ୍ଗ ହୋଇଲା ଝୀନବସୁ	॥
କୃଷ୍ଣର ଭୁଜ ଧରି ଗୋପୀ	। ଅଦ୍ରାଶ କଲା ଶ୍ଵାସ ସେପି	॥
ଚକନେ ଶାମଲଲା ଦେହୀ	। ଉତ୍ସୁକ ପ୍ରାୟେକ ବାସର	॥
ଅଦ୍ରାଶ କର ନାସାଦାରେ	। ରୋମାଞ୍ଚ ହୋଇଲା ଶରୀରେ	॥
କେ ଗୋପୀ ନୃତ୍ୟ ଶ୍ରମଣାଇ	। ଗୋବିନ୍ଦ ବସୁମୁଳେ ବାଇ	॥
ବୁଝଇ ତଟେ ମୁଖ ଦେଲା	। ଚମ୍ପନେ ରାମୁଲ ଲାଗିଲା	॥
କେ ବୁଜି ଧରି ବୁଜେ ଗପି	। କେ ମୁଖେ ଗହନି ରସୋପି	॥

କଟାମେଖଳା ଶୁଭଦ୍ରା	। ଶବଦ କହି ନୁହେଁ ପୁଅ ॥
ଗୋବିନ୍ଦ କହି ଦେଇ ଶିରେ	। ଶ୍ରମ ହୁଏଲ ସୁଖ ବରେ ॥
ବୁଝଇ କାନ୍ଦୁପଣେ ପାଇ	। ଗୋପୀ ରମିଲେ ଚୋଷହୋଇ ॥
ହରିବ କଷେ ବୁଜ ଦେଇ	। ଚୋଷେ ରମିଲେ ଗାନ୍ଧି ଗାଇ ॥
ଜଳହୁଏଲ ଗୋପୀ କର୍ଣ୍ଣେ	। ଅଳ ବା କପାଳର ଶ୍ରମେ ॥
ବଳୟ ନୁହେଁ ଶବଦେ	। ଗୋବିନ୍ଦ ନାବନ୍ତ ଅନଳେ ॥
ରମଣ ରଙ୍ଗେ ନୁହେଁ କହି	। ରାସ ହୁଏବେ ଦ୍ରୁମନାଥ ॥
କରଣ ପିଠି ଫୁଲମାଳ	। କଟାମେଖଳା ଅସମ୍ଭାଳ ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନାରାସ ବଜେ	। ଗୋବିନ୍ଦ ରମିଲେ ଅନଳେ ॥
କୁବେର ସେତେ କହି ଶିଖେ	। କିନ୍ତୁ ରମେ ଆହା ସୁଖେ ॥
ବୁଝଇ ଅଳ ସଙ୍ଗ ଲାଗି	। ଗୋପୀ ହୋଇଲେ ଶ୍ରମଭାଗୀ ॥
କେଶ ବସନ ଚନ୍ଦ୍ରବାସ	। ପୁଅ ଅବରଣ ନିଶେଷ ॥
ବୁଝଇ ନିଜାରସ ଦେଖି	। ହିନ୍ଦୁ ବରୁଧାଦ ସୁଖି ॥
ନିଶ୍ଚୟଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପଳେ	। ସକଳେ ପଡିଲେ ଅନଳେ ॥
ଗୋପୀଦେ ବୁଝଇ ହୋଇ	। ନାନା ବିନୋଦେ ରାବତ୍ରାଣୀ ॥
ଯାହାର ନାହିଁ ଭୁପରେଖ	। ଗୋପୀଙ୍କ ଦେଲେ ଆହା ସୁଖ ॥
ଗୋପୀଙ୍କ ମୁଖେ ଶର୍ମା ଗୁଣ	। ପୋକିନ୍ତୁ କରେ ରାବତ୍ରାଣୀ ॥
ସେ ଯାହା ଅଳଙ୍କାର ବହି	। ଗୋପୀ ଗୁହାନ୍ତ ନରହରି ॥
ବୁଝଇ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇ	। ଅନଳେ ପଲକିତ ହୋଇ ॥
ବୁଝଇ ଗୁଣ କର୍ମ ମୁଖେ	। କହନ୍ତୁ ଏକକୁ ଆରବେ ॥
ଦ୍ରୁମକାମିନୀ ଘେନି ସଙ୍ଗେ	। ଚନ୍ଦ୍ର ବୁଝଇ ପଳ ଅଳେ ॥
ପଶିଲେ ବାଳକୀ ଭିତରେ	। ଗଜବ୍ୟାସ ନାବନ୍ତ ସୁହରେ ॥
ହରିଣୀ ଯୁଥେ ଗଜ ସେତେ	। ଗୋପୀଙ୍କ ଶ୍ରମ ଜାଣି ମନେ ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ଦେହେ ଗୋପନାଥ	। ଜଳ ପିଞ୍ଜୁ କରେ ଧରି ॥
କଟାସେ ଗୁହାନ୍ତ ଶ୍ରମୁଖ	। ଶ୍ରୀଲେ ଜନ୍ମ ବଳ ଦୁଃଖ ॥
କିମାନେ ଥାଇ ଦେବନାଥ	। ପୁଅ ବରଣି ସୁଖ କହି ॥

ଗଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ରଜମେଳେ । ଲାଲା ହନୋଦ ନସାଜଳେ ॥
 ଚନ୍ଦ୍ର ବିରଣେ ବନ ହୃମି । ସୁନ୍ଦର ପ୍ରବାସେ ଯାମିନୀ ॥
 ଗୋପ ଅବଳା ଗଣ ସଙ୍ଗେ । ହରି ରମିଲେ ଆମ୍ବାରଙ୍ଗେ ॥
 ଯାହାର ନାହିଁ ରସରୁଚି । ଅନଳ ନାମ ଅଧିଅନ୍ତ ॥
 ଶୁଣି ଅଭିମନ୍ୟୁନନ୍ଦନ । ଗୁହ୍ୟେ ଶୁଭଙ୍କ ବଦନ ॥

ଶ୍ରୀ ପରାଶର ଉବାଚ ।

ସରସ୍ବେ କହନ୍ତି ମଧୁର । ଚରଣେ ଦେଇ ବେଲକର ॥
 • ଘୋ ମୁକ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ବାଣୀ । ସଶୟ ଲାଗିଲେ ଶୁଣି ॥
 ମନୁଷ୍ୟ ଅଳେ କାତ ହୋଇ । ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋସାଇଁ ॥
 ଅଧର୍ମ ନାଶିବାର ଆଶେ । ବୁଝ ହୋଇଲେ ଯେବେଅଂଶେ ॥
 ଧର୍ମ ପାଳକ ନରାଦି । ସେ ବିପା ଅଧର୍ମ ଅରତ ॥
 ଜଗତଜନ ଗୁରୁ ପିତା । ଚିତ୍ୟ ଅଚିତ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରଦାତା ॥
 ଯା'ନାମ ମୁକତିପଥ । ସେ ବିପା କଲେ ପରଦାତା ॥
 ଲଳ ମହିମା ଆସ୍ବାସତ । ସେ ବିପା କଲେ ବିପକ୍ଷତ ॥
 ବି ଅଭିପ୍ରାୟ ନ ଜାଣଇ । ଜ୍ଞେୟ ମୋ ସଶୟ ଗୋସାଇଁ ॥

ଶ୍ରୀ ଶୁକ ଉବାଚ ।

ରଜା ବଦନ ଗୁହ୍ୟ ମୁକ୍ତ । କହନ୍ତି କୃଷ୍ଣାବ ଦେବ ॥
 ଶୁଣ ରାଜନ ଲାଗବତ । ଏ ବଡ଼ଲେକଙ୍କର ମତ ॥
 ଏହାଙ୍କ କର୍ମ ବିପକ୍ଷତ । ଯେଣୁ ଏ ତେଜେ ବଳବନ୍ତ ॥
 ତେଣୁଟି ଦୋଷ ଗୁଣ ନାହିଁ । ଅର୍ଚ୍ଚି ଯେସନେ ସବ ଖାଇ ॥
 ଏହାଙ୍କ ମତ ଯେ ଆଚର । ମାନବ କୁଳେ ଦେହ ଧରି ॥
 ଯେବେ କହିବେ ମୁକ୍ତିପଥେ । ନାଶ ହୋଇବେ ତତକ୍ଷଣେ ॥
 ଜଳସ୍ଥ ମନ୍ତ୍ରନର ବିଷ । ବୁଦ୍ଧି ନୋହେ ଅନେକ୍ରାସ ॥
 ଏହାଙ୍କ ବଚନସ୍ଥ ସତ୍ୟ । ଆନ ନ କରନ୍ତି ଏମନ୍ତ ॥
 ଯେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ସାଧୁ ଧୀର । ସେ ନ କହିବେ ଏ ବେଦର ॥
 ଶୁଣି ଅଭିଳାଷ ମତ । ଅଳପକ୍ଷେ ବିପକ୍ଷତ ॥

ପଶୁ ମନୁଷ୍ୟ ଦେବଙ୍କର । ଏମନ୍ତ ନୁହଇ ଆଶ୍ଚର୍ୟ୍ୟ ॥
 ଯାହାର ଦେହେ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଶୁଭ ଅଶୁଭ ନ ଜାଣଇ ॥
 ଯାହାର ପାଦପଦ୍ମ ଧୂଳି । ଅନନ୍ତ ହୋଇ ଶିରେ ବୋଳି ॥
 ଇଷ୍ଟଳ ଯୋଗେ ଶ୍ରମ କରୁ । କର୍ମ ସାଧନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମରାଶି ॥
 ତାହାର ଧର୍ମ ମୋକ୍ଷ ନାହିଁ । ଇଚ୍ଛା ସମ୍ପଦେ ଯାର ଦେହୀ ॥
 ଗୋପୀ ଗୋପାଳ ଅଦ୍ଭୁତ । ସେ ଜନ ଜୀବନ ଆବୋହି ॥
 ଉଦ୍ଭବଜନ ଚାହିଦାରେ । ସେ ଜନ୍ମ ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀରେ ॥
 ତାର ଚରିତ ମନେ ଚିନ୍ତି । ଉଦ୍ଭବ ପଥ ଅବୋରନ୍ତି ॥
 ଗୋପେ ଗୋବିନ୍ଦ ମାୟାମୋହ । ବୋଧ ନ କଲେ ମୁଖରୁହ ॥
 ପାଶେ ଥିବାର ପ୍ରୟ ମଣି । ଗୋପାଳେ ଦେଖନ୍ତି ଚରୁଣୀ ॥
 ଏମନ୍ତେ ରଜନୀ ପାହୁଲ । ଗଗନେ ଅରୁଣ କିଶିଳ ॥
 କୃଷ୍ଣର ଅଳ ସଜ ପାଇ । ଗୋପୀଏ ଗଲେ ଗୋପହୋଇ ॥
 କୃଷ୍ଣର ପାଦେ ଦେଇ ମନ । ମିଳିଲେ ଯେ ଯାହା ଉଦନ ॥
 ଗୋପୀ ଗୋବିନ୍ଦ କେଳିବନେ । ଏଣେ ସେ ହୋନ୍ତି ସାବଧାନେ ॥
 ଉଦ୍ଭବ ଦୃଢ଼େ ପରିମାଣି । ଏଣେ ଦେଖନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ॥
 ସକଳ ଦୁଃଖରୁ ଉଦ୍ଧେ । ସେ ନ ପଡ଼ନ୍ତି ନାୟାବୋଧେ ॥
 ବୋଲଇ ଦାସ ଜଗନାଥ । ସ୍ଵପ୍ନ ଉତ୍ପତ୍ତି ଭଗବତ ॥
 ସ୍ଵଜନଜନ ଏହା ଚିନ୍ତି । ଏଣେ ଉତ୍ପତ୍ତି ମନେଭାନ୍ତି ॥
 ଉଦ୍ଭବ ହୋଇବ ଦୁମ୍ଭର । ହେଲେ ଚରିତ ଉଦ୍ଭବ ଗୋର ॥
 ମୁଁ ପ୍ରଭୁ ହୀନ ମୁକ୍ତପଣେ । ସେବଇ ଦୁମ୍ଭର ଚରଣେ ॥
 ମୋହନ ନ ଯେଉଁକ ଦୋଷ । ଗୀତେ କହଇ କୃଷ୍ଣରସ ॥
 ପୁରୁଷ କଲ ଗୀତ ରସ । ଯାହା ସେ କଲେ ପୀତବାସ ॥
 କେ ତାହା କହିବଟି ଆନ । ସବୁର ହାମୀ ଭଗବାନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଭଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଦଶମସ୍କନ୍ଧେ ସ୍ଵପ୍ନାବିଜ୍ଞାନୋଽଂଶଃ ।

ଗୋପୀକାୟାର୍ପଣମୋ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ସ୍ୱ ସ୍ୱରମାନ ନିମ୍ନଟିକଣାରେ ବନ୍ଧିଦ୍ୱାର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତଅଛି ।

କଟକର ସାଜାରଖୋଲା, ପୋ. ଅ. ବନ୍ଧୁବଜାର ।